

Иван Негришорац

ИСТРАГА ЈЕ У ТОКУ,
ЗАР НЕ?

ИВАН НЕГРИШОРАЦ (Трстеник, 1956) завршио је студије књижевности на Филозофском факултету у Новом Саду и магистрирао на Филолошком факултету у Београду. Радио је као лектор на Мичигенском универзитету у Ен Арбору (САД), као драматург на Радио Новом Саду, асистент на Филозофском факултету у Нишу и Новом Саду, те као секретар Матице српске.

До сада је објавио седам песничких збирки, преко стотину критичких текстова, есеја и расправа, једну критичку студију, затим "сценски роман" *Анђели умиру*, као и две радио драме, *Фреди умире* (1987) и *Куц-куц* (1989), које су снимљене у оквиру драмског програма Радио Новог Сада.

Иван НЕГРИШОРАЦ

ИСТРАГА ЈЕ У ТОКУ, ЗАР НЕ?

ЛИЦА:

ОТАЦ

МАЈКА

СИН

ПОДСТАНАР

СУСЕД

КАФЕЦИКА

КОМАНДОС

Соба са оскудним намештајем. Наспрам гледалишта су врата, која представљају улаз у кућу, те прозор, испод кога се налази софа. На зиду с леве стране види се креденац, те врата која воде у кухињу и у преостали део стана. Врата на десном зиду воде у невелики стан у коме живи Подстанар. До врата је смештена још једна соба, а понад ње, на зиду, виси велико огледало. Насред собе налази се трпезаријски сто са четири столице. На столу ваза са цвећем и хекланим подлошком испод ње.

I ЧИН

У соби никога нема. Улази Оџац, видно уморан, јер долази с њосла. Чује се зујање мухе.

- ОТАЦ: *(Седа за сџо, њосмајџра муху која мили сџолом, њокушава да је ухвајџи)*
Жено долази овамо!
- МАЈКА: *(Улази с белом крџом у руци)*
Шта је шта галамиш?
- ОТАЦ: *(Показује руком на сџо)*
Шта је ово?
- МАЈКА: Како шта је? Па сто.
- ОТАЦ: Какав сто?
- МАЈКА: Па наш сто, трпезаријски?
- ОТАЦ: И још? Какав још?
- МАЈКА: Бог с тобом, човече, питаш какав нам је сто? Дрвен, на четири ноге, правоугаон. Ето какав је!
- ОТАЦ: И још?
- МАЈКА: Ма шта је с тобом, јеси ли полудео? Шта си се наврзао на тај сто?!
- СИН: *(Улази, весело)*
Здраво, матори! Шта радите?
- МАЈКА: Здраво, сине!
- ОТАЦ: Питам, какав је још овај сто?
- СИН: *(Прилази им, њоџледа у сџо, њоџом у оца, а она у мајку)*
Шта му је?
- МАКА: Не знам, нешто га ухватило!
- СИН: Ђале, шта је с тобом?
- ОТАЦ: Ти се не мешај! Питам те жено, какав је ово сто?
- МАЈКА: Откуд ја знам какав? Ваљда чамов? Или буков, враг би га знао!
- СИН: Није, кево, то ти је чиста хростовина. Храст, ђале храст! Најбоље дрво!

- ОТАЦ: Ти се, мали, не мешај! А ти се, жено не прави луда! Него ми реци шта има на том столу?
- МАЈКА: Јеси ли ти ћорав? Зар ти не видиш шта има на столу па питаш мене?
- ОТАЦ: Не зановетој већ одговарај! Шта има на столу?
- МАЈКА: Па има име, ваза, цвеће!
- ОТАЦ: Има ли још шта?
- СИН: Има, ћале! Има воде у вази!
- ОТАЦ: *(Повишеним џоном)*
Рекох ли ти да се не мешаш?
- СИН: Добро, добро, шта галамиш?!
- ОТАЦ: Дакле, има ли још чега на столу?
- СИН: *(Шајуће Мајци)*
Има, кево, има прашине. Види колики је слој!
(Превлачи џрсјом џо сјолу)
- МАЈКА: Па добро, мало попадала прашина, па шта? Сад ћу ја то да обришем!
(Превлачи крјом џо сјолу)
- ОТАЦ: Остави то, не дирај! И одговори ми на питање: има ли чега на овом столу?
- МАЈКА: Нема, нема ничега!
- ОТАЦ: Е, то сам хтео да чујем! Значи, нема ничега!
- МАЈКА: Нема.
- ОТАЦ: Значи, овај сто је празан, је ли тако?
- МАЈКА: Јесте, празан је.
- Тишина влада неколико џренуџака. Чује се зуј мухе.*
- ОТАЦ: *(Дрекне из све снаге)*
А зашто? Зашто је празан, сунце ти богово?!
- МАЈКА: *(Одскочи ујлашено)*
Ма шта ти је, човече! Шта вичеш ту, чуће те комшије!
- ОТАЦ: *(Бесно скаче са сјолице)*
Какве комшије, гром те спалио! Питам зашто ничег нема на столу?
- СИН: Ћале ти си начисто одлепио!

- ПОДСТАНАР: *(Ошвара врайџа и ирвирује ойрезно)*
Еј, комшије, тише мало, ако бога знате! Не могу од вас да спавам!
- СИН: *(Прилази врайџима, изџурује иридишлицу)*
Добро, добро, не паничи одмах! Мала кућна расправа, ништа посебно!
- ПОДСТАНАР: *(Излази, чује се с друџе сџране врайџа)*
То мала кућна расправа! Знам ја како ће се то завршити!
- МАЈКА: А шта би ти да буде на столу?
- ОТАЦ: *(Дрекне)*
Супа, сунце ти калајисано! Хоћу супу на столу кад се кући уморан вратим с посла! Је ли јасно?!
- МАЈКА: Не вичи, пуштахијо!
- ОТАЦ: Питам, је ли јасно?
- МАЈКА: Јесте, јасно је!
- ОТАЦ: Па где је супа?
- МАЈКА: Ено је у кујни, на шпорету!
- ОТАЦ: Па што не доносиш, ђаволи те глодали?!
- МАЈКА: *(Излази)*
Ево, ево, сад ће супа! Изела те супа! Шта само вичеш чим уђеш у кућу?!
- За ирренуџак влада иишшина. Чује се муха. Оџац ойейџ иокушава да је ухвайџи.*
- СИН: *(Прилази сџолу, седа, лицем у лице с оцем)*
Па, добро, ђале, зар ти је цела ова представа послужила само зато да затражиш тањир супе?!
- ОТАЦ: Сине, гледај и учи!
- СИН: Шта да гледам и учим?
- ОТАЦ: *(Поново иокушава да улови муху)*
Гледај како се жена учи памети!
- СИН: Ђале, о чему ти говориш?
- ОТАЦ: Говорим о оном што ти никада сам нећеш схватити! Зато гледај и учи, док још има времена!

- СИН: Не само да си смешан, већ си и примитиван. И, уз то глупав!
- ОТАЦ: *(Гледа у шаку да ли је ухватио муху. Она му се измигољи између ѝрсију. Он одмахне руком и ѝрсијаје да лови)*
Будало, балава!
- МАЈКА: *(Улази с лонцем у рукама)*
Ма шта ти вређаш дете, уштво једна! Сад ћу ти сасути врелу супу за врат!
- ОТАЦ: *(Нагло се ѝргне)*
Хајде, хајде, спусти ту супу на сто!
- МАЈКА: *(Нешио ѝомирљивије)*
Бог с тобом, човече само се издиреш по кући!
(Сѝушиа ѝосуду на сѝо а крѝу на наслон сѝолице)
Немој злу крв да уносиш у породицу, несреће једна!
(Излази из собе)
- ОТАЦ: А ти, немој да те још једно чујем да ми претиш! Почупаћу ти косу!
- МАЈКА: *(Засѝјаје на враѝима)*
Сврака ти је мозак попила, видим ја!
- СИН: Па добро, хале, зар сваки проблем мораш решавати галамом и свађом! Зар не умеш лепо?
- ОТАЦ: С ким то лепо? С том женетином која, кад дођем с посла, није у стању да ме дочека с топлом супом на столу? Зар с таквом вештицом лепо?
- СИН: Човече, та жена није твоја служавка!
- ОТАЦ: У томе и јесте проблем. Да је служавка одавно бих ја њу шутнуо из куће! Али ако није служавка, то не значи да супа не може бити на столу!
- СИН: Ту жену си ти изабрао за своју супругу! Та жена је моја мајка!
- ОТАЦ: Па шта, то не значи да супа...
- СИН: *(Изнервирано)*
Јебала те супа! Не можеш ти са својом супругом и мојом мајком поступати као са робињом!
- ОТАЦ: Еј, балоња, ти опет чачкаш мечку?!

- МАЈКА: *(Улази носећи шањуре и прибор за јело)*
Добро, добро, престаните! Треба на миру да се руча!
(Ређа шањуре њо сѝ оју)
Сине, срећо моја, донеси, молим те, хлеба! Мајка заборавила.
- СИН: *(Излази)*
Ево, сад ћу!
- МАЈКА: *(Седа за сѝо и љледа Оца у лице)*
Слушај ме ти, матори! Нећу да те још један једини пут чујем да си викнуо на дете! Је ли ти јасно?
- ОТАЦ: *(Почиње да сѝа сују у шањир)*
Ма шта ти ту причаш?
- МАЈКА: То што си скот према мени, то нек' ти Бог суди! Али будеш ли дете малтретирао, ја ћу ти пресудити!
- ОТАЦ: *(Завршава са сѝањем)*
Ти ћеш некоме пресудити?!
(Подсмешљиво)
- МАЈКА: Не некоме него теби! И одробијаћу те са задовољством!
- ОТАЦ: *(Срче сују)*
Не лупетај ту!
- СИН: *(Улази)*
Чуј њега, "не лупетај"! Ти, ћале, стварно не умеш да разговараш к'о човек!
- МАЈКА: *(Сѝа сину сују)*
Ма пусти га, сине! Седи да једемо!
- ОТАЦ: Видим ја да се вас двоје лако удружите против мене!
- СИН: Наравно, ништа лакше од тога. И с мамом и са мном поступаш као да смо ти највећи зликовци! Уосталом,
(Почиње да срче)
не знам имаш ли ти иједног правог пријатеља?
- МАЈКА: *(Сѝа себи у шањир)*
Каквог пријатеља? Такав човек може имати само правог непријатеља!
- ОТАЦ: *(Луја шаком о сѝо)*
Доста више! Нећу да ми ту чантрате док ручам, сунце вам богово!

МАЈКА: Ђути сине! Оваквима одговара само кућа у којој нико ништа не говори! Да се претвориш у камен станац, ништа друго!

Ђушке срчу сују, зајим сијају друго јело, и шакође без иједне речи, насјаваљају обед.

ПОДСТАНАР: *(Провирује на враша)*
Добар дан, комшије. Јесте ли мало смирили страсти?

ОТАЦ: *(Одлаже кашику, зледа га нејријаћељски)*
Пре свега, нисмо ни никакве комшије него си ти наш подстанар! А ја, моја жена и мој син смо твоји станодавци! Јасно!

ПОДСТАНАР: *(Изазивачки)*
Е, то ћемо тек да видимо?

ОТАЦ: Ма шта имамо да гледамо? Зна се ко је ко и шта је шта! Шта ту треба да се гледа?!

МАЈКА: *(Подсианару, љушишио)*
Могао би ти мало да припазиш на свој речник, знаш!

ПОДСТАНАР: А што комшинице?

МАЈКА: Знаш ти што! И не зови ме комшинице, иначе ћу ти ја показати твога Бога!

ПОДСТАНАР: Немојте Бога дирати, ако Бога знате!

МАЈКА: Немој ни ти нама
(Имишира га)
“Јесте ли мало смирили страсти?” Јер ако те ја смирим бићеш заувек смирен!

ПОДСТАНАР: *(Прилази огледалу, чешља се)*
Па добро, да вас не изазивам! Али видећемо ми још шта ћемо и како ћемо. Немојте се изненадити ако ствари крену како нисте очекивали!

ОТАЦ: Не брини ти о томе! Него пођи за тим твојим шверцерским, лоповским пословима и остави нас на миру!

ПОДСТАНАР: Комшија, шта ви то говорите? Какви шверцерски и лоповски послови? Не бавим се ја тиме, то ме само опањавају они који ме мрзе и прижељкују моју пропаст!

- ОТАЦ: Како да не! Лажу они, лажу, мајку им лоповску!
- ПОДСТАНАР: Па јесте, лажу. Ја, брате, идем на неке важне разговоре!
- ОТАЦ: *(Видно изнервиран)*
Немој ме звати “брате”, сунце ти калајисано!
- ПОДСТАНАР: Важи, комшија, шта се одмах љутиш?
- ОТАЦ: *(Са оба длана луџа њо сџолау и скаче на ноџе)*
Ма јесам ли ти рекао да ме не зовеш комшијом, мајку ли ти шверцерску! Сад ћу ти главу смљецкати ко шљиву!
- СИН: *(Скаче и хваџа оца за рамена)*
Стани, ћале, смири се! Пусти га!
- ПОДСТАНАР: *(Хиџро бежи ка излазу)*
Ух, ал’ сте ви нервозни! Све лудак до лудака!
- МАЈКА: Марш, псето безобразно! Увукао нам се у кућу, не можеш га избацити, а сад још и уједа!
- ПОДСТАНАР: *(Излази, џевушећи)*
Је – ди – те – гов – на, тра – ла – ла – ла!
- ОТАЦ: *(Оџрџне се из заџрљаја своџа сина)*
Ђубре безобразно!
(Зџраби нож са сџолау и хиџине џа џрема Подсџанару, нож се забија у враџа)
- СИН: *(Поново хваџа Оца)*
Смири се, за име Бога! Како вас двоје лако губите живце!
Он вас за час испровоцира и навуче на танак лед!
- ОТАЦ: *(И даље изнервиран)*
Ма шта ту лупеташ? Какав лед помињеш усред лета!
- СИН: Фигуративно, ћале! То ја фигуративно говорим?
- ОТАЦ: Мани се ти фигура! Буди, бре човек! А не к’о она гњида!
- СИН: Реците ви мени зашто вас он толико нервира?
- МАЈКА: Како зашто? Зато што хоће да узме оно што није његово!
- СИН: Откук вам идеја да он хоће било шта да узме?
- ОТАЦ: *(Нервозно)*
Чуј ти овога! Он као да живи на некој другој планети!
- МАЈКА: Боже, сине како то говориш? Као да не видиш шта овај лопов смера?
- СИН: Па, право да кажем, ни не видим!

МАЈКА: Хаде, размисли и сам! Имаш ли ти, сине, у овој кући своју собу?

СИН: Па, знаш и сама да немам!

МАЈКА: Ето, видиш, ти живиш у кући свога деде, а немаш своју собу. А он у тој истој кући има своју собу.! И то не само собу већ читав стан!

СИН: Па добро, има. Али он је овде подстанар!

МАЈКА: Какав црни подстанар? Не памтим кад је последњи пут платио кирију!

СИН: Па што не плаћа?

МАЈКА: Што не плаћа? Што је угурсуз, ето зашто!

ОТАЦ: *(Бесно)*
Лопов, лопов је он! Где си ти видео да лопов неком нешто даје. Лопов само узима. Краде и пељеши где год може!

СИН: А што ви са њим лепо не поразговорате? Објасните му да мора да плаћа за тај стан! Ако неће да плаћа, нека се сели!

ОТАЦ: *(Крајње изнервиран)*
Чуј ти нашег сина! Открио, јуноша, топлу воду! Ја ово више не могу да слушам!
(Демонстѝрајшивно излази из собе)

МАЈКА: Сине мој, нисмо ми хтели да те гњавимо овом нашом муком. Али знаш ли ти само колико смо га пута опомињали, молили, кумили, па и претили! И ником ништа!

СИН: А шта он каже?

Зачује се бојажљиво куцање на вратиима.

МАЈКА: Ма ништа, само се увија и мигољи!
(Имитѝира ѝа, ѝревија се, клања и ѝрља руке)
Те хоће он да плати, ето чим буде зарадио неке паре, видеће већ сутра, можда и данас, али, ето, нема, шта он ту може, нема и нема, видимо ли ми како се тешко живи? И све тако!

Поново се чује куцање.

ПОДСТАНАР: *(Провирује на улазна вратиа)*
Еј, комшије, јесте ли још љути?

- МАЈКА *(Сину)*
Ето опет угурсуза! Досадан је к'о стеница!
- ПОДСТАНАР: Комшије моје драге, само да прођем до свога стана! Да не идем наоколо! Заборавио сам нешто јако важно!
- МАЈКА: *(Обраћа се Сину)*
Ја не могу више ни да га чујем ни да га видим. Одвратан је.
(Окреће се на друџу сѣрану)
- СИН: *(Подсѣанару)*
Ма прођи, брате, узми шта ти треба! Али само да те нешто питам!
- ПОДСТАНАР: *(Провлачи се кроз собу)*
Важи, комшија, важи! Само нешто из собице да узмем!
Јако, јако је важно!
- СИН: Реци ми, је ли истина да...
- ПОДСТАНАР: *(Излази из собе, чује се из суседне просторије)*
Ево, сад ћу ја! Нећу вам сметати! Само у станчић да...
- МАЈКА: Чујеш ли га? Љигавко један!
- СИН: Па добро, мама, човек је мало заплашен! Чујеш ли како му дрхти глас!
- ПОДСТАНАР: *(Враћа се, нешто брза у џебу)*
Ето, узео сам и све је у реду! Идем ја сада, нећу вам сметати!
- СИН: Чекај, чека, хоћу нешто да те питам!
- ПОДСТАНАР: Извини, комшо, журим! Морам хитно на неке важне разговоре!
- СИН: Ма само једно питање!
- ПОДСТАНАР: Не могу, човек ме већ чека!
(У џебу му зазвони мобилни телефон)
Ето, видиш! Сигурно ме он зове!
- СИН: *(Зажрепачено)*
А шта? Ти имаш мобилни?

- ПОДСТАНАР: Шта ћеш, комшо, морао сам због посла!
(Вади телефон из џепа и излази из собе разговарајући)
Ало, да! Јесте, ја сам! Ево ме, крећем! Да, да!
(Чује се из ходника)
Ако не може, почните без мене! Ја ускоро стижем!
- СИН: (Зачућен)
Па видиш ли ти овога?! Он, Бог те твој, има мобилни!
- МАЈКА: Добро јутро, сине мој! Јеси ли, најзад, укапирао о чему се ради?
- СИН: Значи он плаћа мобилни, а теби, кево, не плаћа собу!
- МАЈКА: Ако и мобилни плаћа? Не би ме чудило да је такав лопов нашао неку бургију којом врти такмо где нико не може!
- СИН: Е ту не може нико да се извуче! Не платиш ли телефон, они те одмах искључе!
- МАЈКА: Нисам ја сигурна!
- СИН: Па то ми не иде у главу! Човек плаћа мобилни, а кирију неће да плати! Невероватно!
- МАЈКА: Није невероватно, то је његов стил живота! Лопов! Шта би друго лопов мога да уради?!
- СИН: А, реци ми, колико ти он отприлике дугује? Колико дуго већ не плаћа стан?
- МАЈКА: Па то сам Бог зна!
- СИН: Па мораш и ти знати! Месец, два?
(Мајка одмахује главом)
Пет? Више? Десет? Још више?
- МАЈКА: Па тако, чини ми се нешто више од десет!
- СИН: Десет месеца није платио кирију? Невероватно! А плаћа мобилни!
- МАЈКА: Шта причаш? Каквих десет месеци?! Десет година, драги мој! Десет година!
- СИН: (Зайрејашћен)
Молим? Десет година!
- МАЈКА: Но, шта ти мислиш?
- СИН: Десет година није платио стан? Па је ли то могуће?

- МАЈКА: Није могуће, али у нашој кући се дешава баш оно што није могуће!
- СИН: Ма, кево, јеси ли сигурна? Мислим то за тих десет година?
- МАЈКА: Па, ево, да срачунамо! Сећаш ли се ти нашег старог подстанара, оног дедице? Био си мали, али сигурно га памтиш! Често те је цупкао на коленима и певао ти некакве чудне песмице!
- СИН: Је ли то онај дедица што ми је увек давао понеки орах, јабуку или лизалицу? Он је становао у нашој кући, зар не?
- МАЈКА: Јесте, то је тај! Добар неки човек! Лепо смо се слагали!
- СИН: И? Шта је с тим дедицом?
- МАЈКА: Е, тај је дедица био једно поштено чељаде! Он је однекуд дошао у град, ми се сажалили, па га примили код нас! Тешко је зарађивао, али поштено! Стално је својој породици слао новаца. Мучно је живео, нема шта!
- СИН: И?
- МАЈКА: Дедице је пре петнаестак година довео једног тек израслог дечака и рече да му је то син! Каже: он је већ остарио, притисле га године, па не може више да ради. Него ће убудуће послове обављати тај његов син, вредно и окретно момче! Ето, он моли да га примимо под свој кров, као што смо и њега, старца, примили! И да, ако нам није тешко, мало припазимо на њега!
- СИН: И? Тај дечак, то је овај наш угурсуз, зар не?
- МАЈКА: Тако је сине, мој! Момче је једно 4-5 године радио исте послове као и отац му, а онда се све променило. Почео је да се бави мутним пословима, променио је и понашање, постао лажљив и лукав! Е од тог доба оне не плаћа кирију!
- СИН: А ви? Шта сте ви чинили?
- МАЈКА: У почетку смо га упозоравали да то није лепо, да срамоти свога оца, да мора извршавати обавезе, али се он стално извлачио. К'о јегуља, не можеш га ухватити ни за главу ни за реп! Само ти склизне низ шаку!
- СИН: А шта вам каже?

- МАЈКА: Шта каже? Не каже ништа!
(Имиџира Подсианара клањајућу се и џрљајући шаке)
Нема, откуд му, не зарађује ништа, послови слабо иду, и њему дугују, нико ништа не плаћа – ето шта каже!
- СИН: И то је све?
- МАЈКА: Годинама се тако правдао. А онда је у једном тренутку окренуо други лист. Почео је да нас зафркава! Све као лепо и уљудно, а видиш да прави спрдњу с нама. Мора бити да га је неко подучио тако да поступи. Не би се он сам тога сетио, не би!
- СИН: Па добро, мама, како ја о томе ништа не знам? Додуше, виђао сам да се ви са њим стално нешто препирете, али чинило ми се је све то без неког озбиљног разлога. Право да ти кажем, изгледало је као да вас он нервира и да га просто мрзите!
- МАЈКА: Вала га и мрзимо, сине мој! Крв нам пије толике године!
Зачује се звоно на улазним вратиима.
- СИН: Ко је сад? Да није опет овај, што ти кажеш угурсуз?
- МАЈКА:: Е, веруј ми, кад видим ону његову будаласту фацу и кад почне да се зачикава, дође ми да га задавим! Голим рукама бих му шију заврнула!
- Поново звоно.*
- СИН: (Усијаје и креће џрема вратиима)
Опет звони? Ако је он, онда – што велиш – опет прави неку спрдњу с нама.
- МАЈКА: Ма што му пре десет година не пресудих, већ бих га одробијала!
- Син оџвара вратиа, улази сусед.*
- СУСЕД: Добар дан! Добар Дан, комшинице! Како сте?
- СИН: Добар дан.
- МАЈКА: Добар дан. Не знам ни сама како сам, драги мој комшија! А зашто питате?
- СУСЕД: Како зашто питам? Па такав је ред! То се увек пита!
- МАЈКА: Ма шта ми кажете?! Какав је то ред? Чији ред? Ко то увек пита?

- СУСЕД: То важи за све лепо васпитане људе. Онај ко је уљудан увек ће вам рећи: “Добар дан, како сте?”
- МАЈКА: Види, Бога ти! А шта ја треба да кажем?
- СУСЕД: Ви ћете рећи: “Добар дан. Добро сам, а ви?”
- МАЈКА: Не, Бога ми, то ја нећу рећи!
- СУСЕД: А зашто не, молићу фино?
- МАЈКА: Зато што нисам добро. И што ме уопште не занима како сте ви!
- СУСЕД: Нема везе, то се пита због реда. Па ни мене не занима како сте ви, а опет вас лепо питам. Такав је обичај!
- МАЈКА: Баш ме брига за ваш обичај! На ваше питање одговорићу: “Хвала на питању, нисам добро!” И ништа више!
- СУСЕД: Не, тако се не одговара. То је неучтиво!
- МАЈКА: Ти ћеш ми рећи?
- СИН: Полако, мама, не жести се!
- СУСЕД: А што вам је тешко да додате “А ви?” Или: “А како сте ви?”
- МАЈКА: Није ми тешко, што ће ми бити тешко? Него нећу, нећу да те питам! Не интересује ме, па то ти је!
- СУСЕД: Јао, што сте ви неуљудни комшинице!
- МАЈКА: А ти си уљудан што забадаш нос у туђе ствари? Шта тебе брига како сам ја?
- СУСЕД: Па није ме брига, а вас то питам онако, због реда!
- МАЈКА: Ето, и сам признајеш да те није брига за оно што ме питаш. Што ме онда питаш?
- СУСЕД: Комшинице, па то је ред! То су обичаји!
- МАЈКА: Ма какви обичаји, главоњо један!
(Сину јој нека идеја, љовори за себе)
Разбуџачу ти ја систем!
(Суседу)
Хајде, питај ме!
- СУСЕД: Шта да вас питам?
- МАЈКА: Па то што те интересује! Питај ме како сам?
- СУСЕД: Па, комшинице, како сте?

- МАЈКА: *(Изџовара брзо и карикаџурално)*
О, комџо, хвала на питању! Нисам добро. Ако мало боље размислим, сасвим сам лоше! А не питај ме зашто сам лоше! Одмах ћу ти рећи. Нешто ме бубрези штрецају, канда ми се покренули они моји каменчићи. А жуч ме и даље мучи те мучи. Стално је у неким запаљењима. Али све то није ништа. Него одем ти ја пре два дана код лекара, а он ми вели: "Имам две ствари да вам саопштим: једна је добра а друга лоша. Шта ћете прво?" Ја, рекох, дај прво лошу вест! А он ће мени: "Е па, лоша вест је да смо хистолошком анализом утврдили да имате рак на дебелом цреву". Ух, пресече ме нешто посред срца, обли ме ладан зној, али ипак понадах се у ону другу вест. Биће ипак добро. Рекох: "Лепи мој докторе, а која је добра вест? А он ће, веселник, ко из топа: "А добра вест је да ми је управо стигао позив за специјалистички боравак у Немачкој!"
- СУСЕД: *(Зајрејашћено)*
Чекајте, побогу!
- МАЈКА: *(Наставаља нејоколебљиво)*
Али то са раком и није оно најгоре. Него пођем ја да вадим крв, кад тамо, миц по миц, као нешто им сумњиво, почну да претражују и, молим вас, знате шта ми нађу?
- СУСЕД: *(Изнервиран)*
Не знам и не занима ме!
- МАЈКА: Нађу ми, брате, да болујем од леукемије!
- СУСЕД: *(Виче)*
Доста више, неђу да вас слушам!
- МАЈКА: Како? Нећеш да чујеш како ми нема спаса? Како умирем? То нећеш да чујеш?
- СУСЕД: *(И даље виче)*
Неђу, неђу ништа да чујем!
- МАЈКА: *(Дрекне)*
А зашто ме онда питаш како сам, уштво једна учтива? Шта хоћеш од мене? Шта би ти годило да чујеш?
- ОТАЦ: *(Улази у собу)*
Шта је сад било? Откуд опет галама у кући?
- СУСЕД: Добар дан, комшија! Како сте?

- МАЈКА: Опет овај “како сте”!
- ОТАЦ: Ах, како сам? Никако брате! Онај угурсуз од Подстанара ме изнервирао да бих искочио из сопствене коже! Сише нам крв на сламчице! А још ме стегло нешто у леђима, па не пушта! Шта ћеш, ваљда су притисле године?
- СУСЕД: *(За себе)*
Боже, ал’, су ови неотесани!
- ОТАЦ: Шта рече?
- СУСЕД: Ништа, комшо, ништа! Ја бих да кренем, имам нека посла!
- ОТАЦ: Чекај, куд журиш? Реци ти мени што си ти навратио код нас?
- МАЈКА: Дошао је да нас пита како смо и да нам каже да га уопште не занима како смо.
- СУСЕД: Навратио сам до вас, онако, комшијски.
- ОТАЦ: *(Нервозно)*
Хајде, не пренемажи се него казуј!
- СУСЕД: Ма ништа, кажем вам, ништа важно!
- ОТАЦ: *(На ивици сирћљења)*
Не завитлавај се са мном, ако ти је живот мио! Казуј шта имаш!
- СУСЕД: Па, ето, хтео сам нешто да се посаветујемо! Да поразговарамо као праве комшије!
- ОТАЦ: Па хајде, почни!
- СУСЕД: *(Снисходљиво)*
Да седнемо, а? Да на миру поразговарамо о свему?
- ОТАЦ: Седи, брате! Жено, дај ракије и две чаше!
- СУСЕД: О не, хвала, комшија! Не могу ракију!
- ОТАЦ: Хоћеш кафу? Вино? Пиво? Кажи, за шта си?
- СУСЕД: Ја сам, драги мој комшо, за то да све мирно разрешимо!
- ОТАЦ: Шта да разрешимо? О чему ти говориш? Питам те шта ћеш да попијеш?
- СУСЕД: Па добро, може кава!
- ОТАЦ: Жено, скувај човеку кафу! А ми сад, на миру, да поразговарамо! Кажи ти благо мени, шта те мучи?

Мајка улази у кухињу.

СУСЕД: Па, како да ти кажем, мој мили комшо, ту смо, једно уз друго, Бог зна колико дуго, штоно кажу – двајкада!

ОТАЦ: Па јесте.

СУСЕД: Очеви наши родише се овде, дедови наши родише се овде, прадедови и чукундедови, сви наши преци беху заједно и живљаху у миру и слози! Је ли тако?

ОТАЦ: Тако је, брате! Нека тако и остане!

СУСЕД: То и ја кажем: нека тако остане! Али нешто се, изгледа, мења? Неки су нови ветрови почели да дувају! Бог зна одакле долазе и куда смерају! Ко их изазива, ко вртложи небеске струје и шаље их на нас, ђаво ће га знати!

ОТАЦ: Ма чекај, о чему ти причаш? Какви ветрови, какве небеске струје?

СУСЕД: Не знам, пријане мој слатки, не знам! И сам сам потпуно збуњен!

ОТАЦ: Па чиме си ти то збуњен?

СУСЕД: Не знам ни сам! Осећам да се нешто дешава, нешто се мења и треба, ваљда, и ми томе да дамо свој допринос! Неки су нови ветрови...

ОТАЦ: *(Нервозно)*
Мани ти ветрове! Него, реци ти мени, има ли између нас двојице, између наших фамилија каквих непречишћених рачуна?

СУСЕД: Боже сачувај!

ОТАЦ: Јесам ли ти ја штогод нажао учинио?

СУСЕД: Ма јок, брате!
(Додаје више за себе)
Додуше, понекад си мало груб и неотесан, али није то тако страшно!

ОТАЦ: Је ли моја жена некеме штогод ружно о вама рекла?

СУСЕД: Није, брате, никада! Ни ми, вала! Ни о њој ни о било коме од ваших!

ОТАЦ: А да није овај мој син – мало је, брате, мекан и размажен – да он није учинио шта неваљало?

Мајка улази, сипавља кафе на сѝо и седа.

- СУСЕД: Ма какви, комшо мој драги! Живели смо к'о браћа. Све је добро, боље не може бити!
- ОТАЦ: Е па, рачунам, ако је тако, нека тако и остане!
- СУСЕД: Па нек; остане!
(Ойрезно додаје)
Ако буде могло!
- ОТАЦ: Ма моћи ће, мој комшо, само ако ми останемо људи као што јесмо?
- СУСЕД: Јесте, вала! Мада ови, мислим, ти што роваре, не питају много правду и поштење. Ко зна шта нам све предстоји? Помиње се некаква истрага!
- ОТАЦ: Што си, комшо, тако устрашен? Ма шта да се деси, ми остајемо то што јесмо! Према томе, дабоме: све ће бити како теба!
- СУСЕД: Дај боже!
(Чује се звоно на улазним вратиима)
Ко је сад па то?
(Усѝаје)
Комшија, могу ли ја некуда изаћи? На друга врата?
- ОТАЦ: Не можеш, брате! Ту се улази код оног угурсуза!
- СУСЕД: (Нервозно се мува ѝо соби, загледа куда би изашао)
Имате, ваљда, неки задњи излаз? Мислим, за случај опасности? Мора бити да сте нешто предвидели?

Поново се зачује звоно.

- ОТАЦ: Ма какав задњи излаз! Каква опасност! Жено, дедер, погледај ко је то?
- МАЈКА: (Усѝаје)
Добро, сад ћу ја!
- СИН: А што сте се ви, комшија, узмували? Да се нисте некога уплашили?
- СУСЕД: Ја се некога уплашио? Којешта!
- СИН: Па седите онда, попијте кафу до краја! То је вероватно онај угурсуз! Он стално улази и излази!

- МАЈКА: *(Ошварѣ врашѣ, разговѣ с неким, шошом улази Кафеѣика, којој је шошико одредѣиши шол)*
Господин тражи тебе!
- СУСЕД: *(Изненађен и видно узнемирен)*
Мене? Како мене? Па ја сам у пролазу, ја управо одлазим!
- МАЈКА: Ма не вас, него мога мужа!
- КАФЕѢИКА: *(Обраћа се Суседу нешријѣишним, мѣталним гласом)*
А откуд ви овде?
- СУСЕД: Само што сам ушао, ево ни кафу нисам попио! Али ја, ево, већ крећем, морам да идем!
- КАФЕѢИКА: Ви добро знате да овде не би требало да залазите, зар не?
- СУСЕД: *(Покорно)*
Па да, наравно! Како да не!
- ОТАЦ: Шта ви то говорите? Где не би требало да залази?
- СУСЕД: *(Збуњено)*
Па да, нема смисла! Ево, кафу нисам ни испио до краја!
- ОТАЦ: *(Гура га да седне)*
Ма седи, човече, попиј то на миру!
- СУСЕД: *(На ивици очајања)*
Ма није ми до кафе! Ја идем, ја одлазим!
- КАФЕѢИКА: Идите куда год хоћете! Али ви добро знате да нисте смели овде да навраћате! То је све што имам да вам кажем. Уосталом, биће још разговора!
- СИН: Боже, каква је ово расправа?
- МАЈКА: *(Изнервирано)*
А да то господин, можда, у нашој рођеној кући, не прети нашим гостима?
- СУСЕД: Комшинице, немојте тако! Нисам ја ваш гост! Ја сам само навратио!
- ОТАЦ: Није шија него врат!
- МАЈКА: Па, ваљда, ви имате право да навратите код кога хоћете? Неће вам нико одређивати с ким ћете кафу да пијете?
- КАФЕѢИКА: То ћемо так видети шта ће се одређивати а шта неће. Не прејудицирамо ствари!

- СУСЕД: *(Очајно)*
Али, молим вас, погледајте и сами! Ја кафу нисам ни попио! Ма нисам је, такорећи, ни пипнуо!
- КАФЕЦИКА: Идите, сад! Али још ћемо ми о свему разговарати!
- СУСЕД: *(Одлази унапирашке, клањајући се)*
Довиђења, довиђења. љубим руке!
- МАЈКА: Е пољуби ђавола у руку, дабогда! Шта му се клањаш?
Кафецика загледа собу, оћвара врати, вирне у суседни сџан.
- СИН: Кево, шта је ово? Ја овде ништа не разумем!
- МАЈКА: Је ли, човече? Какав је ово главати господин?
- ОТАЦ: Ма није то никакав господин!
- МАЈКА: Видим ја да није господин! Али ко је он?
- ОТАЦ: Није он!
- МАЈКА: Како није он? А ко је он ако није он?
- ОТАЦ: Он је, у ствари, она!
- МАЈКА: Молим? То чудо је женско?
- СИН: Видиш, кево, то да ли си женско или мушко, то је данас сасвим приватна ствар. Строго интимна. Такве ствари нису за јавност!
- МАЈКА: Невероватно! Погледај само како је дебела, па деформисана, па ружна? Господе Боже, само јој метла фали па да полети!
- СИН: А јеси ли јој глас чула? Њен глас звечи к'о поцинковани лим!
- МАЈКА: Је ли ти, наказо!
Кафецика, не обраћајући пажњу на присућине, наставља са инспекцијом сџамбеноџ просџора.
- ОТАЦ: Жено, бре, пази на речи!
- МАЈКА: А што? Зар ово није наказа?
- ОТАЦ: Па добро, мало се угојила! Сад је у годинама кад се све лепи за њу!
- МАЈКА: Шта у годинама? Зар мислиш да је икада била лепша?
- ОТАЦ: Шта ја знам. То је њена ствар!

- СИН: А откуд ти, ћале њу знаш?
- ОТАЦ: Из кафане. Пре неколико година је преузела кафану, и право да ти кажем, није била лоша. Даје нам пиће на вересију.
- МАЈКА: Ја од ње ни орах из руке не бих узела!
- СИН: Ђути, кево, боље што је таква! Кад је ћале у кафани, сигурна си да се не курва!
- ОТАЦ: Марш ти, мајмуне један! Тако за оца да говориш?
- МАЈКА: Богами, овако женско мора пиштољем да хвата мушкарца! Нема јој друге!
- ОТАЦ: Ма пусти је! Кажем ти, није она тако лоша!
- МАЈКА: *(Прилази Кафеџики)*
Еј, госпоја! Или господине, шта ли си! Има неки који тврде да си ти женско! Је ли то истина?
- КАФЕЏИКА: Молим? Мени нешто кажеш?
- МАЈКА: Теби, теби, коме би другоме?!
- КАФЕЏИКА: *(Зури у њу неколико шренуџака, а онда дрекне)*
Марш у кујну!
- МАЈКА: *(Усијукну корак-два)*
Молим?
- КАФЕЏИКА: Чула си, сместа бриши у кујну! Јеси ли опрала судове, јеси ли спремила вечеру? Марш на посао!
- ОТАЦ: Хајде, жено, крени!
- МАЈКА: *(Оцу, изненађено)*
Ма зар и ти...?
- ОТАЦ: Хајде, без расправе! На посао!
- Мајка одлази џунђајући.*
- КАФЕЏИКА: И малог! Склони и малог! Треба нешто да разговарамо!
- СИН: *(Шайуће му)*
Слушај, ћале, са оваквом наказом од жене слободно те могу оставити насамо. Држи се и не попуштај по цену живота!
(Театрално)
Збогом, оче! Да се опростимо!
(Хоће да џа заџрли)

- ОТАЦ: *(Одзвурје ља од себе и изводи најоље)*
Хајде, хајде, не шегачи се!
- КАФЕЦИКА: Е тако, сад на миру можемо поразговарати!
- ОТАЦ: Пре свега, да седнемо! Као људи! Јеси ли за неко пиће!
- КАФЕЦИКА: Не, никакво пиће! Сешћемо, али не за преговарачки сто. Нисам ја дошла да ми преговарамо!
- ОТАЦ: Не знам зашто си дошла, али седи, опусти се и осећај се као у својој кући!
- КАФЕЦИКА: Кажеш, као у својој кући?! То си рекао?
- ОТАЦ: Па то се тако каже! “Осећај се као у својој кући” – то значи...
- КАФЕЦИКА: Мани се ти тумачења! То мене ни мало не занима! Него да ми пређемо на ствар!
- ОТАЦ: Да пређемо!
- КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*
Елем, састали смо се пре неког времена и већали шта нам ваља убудуће чинити.
- ОТАЦ: Ко је већао?
- КАФЕЦИКА: Чућеш. И закључили смо неколико ствари које ће пресудно деловати на будући развој у целини.
- ОТАЦ: У целини? Како у целини?
- КАФЕЦИКА: Да, баш тако. Мислим да то отвара велику перпективу за све нас. Ништа више неће бити као што је било!
- ОТАЦ: Тако значи.
- КАФЕЦИКА: Тако. Нажалост, примећене су многе негативне појаве које у најкраћем року морају бити уклоњене. Неке од тих појава, па чак њихов већи део, тичу се тебе лично!
- ОТАЦ: Мене лично.
- КАФЕЦИКА: Тебе, тебе! Немој се чудити!
- ОТАЦ: Па шта је то, за име Бога!
- КАФЕЦИКА: Знаш ти и сам! Узмимо, на пример, твоје понашање у мојој кафани!
- ОТАЦ: Па шта с тим?

- КАФЕЦИКА: Јесмо ли ми, одавно још, омогућили нашој клијентели да користи одложено плаћање?
- ОТАЦ: Јесет, давали сте на вересију! Па шта?
- КАФЕЦИКА: А колико си ти користио ту сјајну маркетиншку понуду? Реци, колико?
- ОТАЦ: Па, ту и тамо!
- КАФЕЦИКА: Не ту и тамо него словима и бројем два пута за последње три године!
- ОТАЦ: Па?
- КАФЕЦИКА: Шта, “па”, како “па”? Па је ли то у реду?
- ОТАЦ: Слушај ти мене! Јесам ли ја теби све уредно плаћао? У готовом?
- КАФЕЦИКА: Јеси!
- ОТАЦ: Па шта она хоћеш?
- КАФЕЦИКА: Али зашто да не користиш могућност одложеног плаћања? Ми смо то изврсно смислили! И то само за наше сталне муштерије!
- ОТАЦ: То мени не треба!
- КАФЕЦИКА: Како ти не треба? Кад си ти, рецимо, частио целу кафану? Јеси ли икада музичарима платио за блистав наступ? Да ли си икада довео пријатеље на вечеру? А о специјалним услугама нашег женског особља и да не говоримо!
- ОТАЦ: Ама ништа ми од тога не треба. Шта ће ми?
- КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*
Е, то не може тако. Све то представља понуду наше угледне куће и то се мора користити! Изволи, послужи се, убележићемо те у књигу и на крају месеца наплатити! Ето, то је посао! А не, попијеш једно пиво или чашу вина, а онда руку више не увлачиш у џеп!
- ОТАЦ: Па нећеш ми ваљда одређивати шта ћу ја пити? И на шта ћу трошити своје новце?
- КАФЕЦИКА: Ето, видиш ли како си старомодан! Ти си, драги мој, човек сасвим превазиђених схватања! Па није реч о томе да неко треба да ти одређује шта ћеш пити и на шта ћеш трошити новац!
(Трља вршак носа)

Ти треба сам да схватиш шта се од тебе у заједници очекује! И сам да предузмеш кораке који користе заједници! А не овако, да морамо да те опомињемо и, не дај Боже, присиљавамо на оно што је твоја света дужност!

ОТАЦ: *(Изазовно)*

Ма кога ћете ви да присиљавате?!

КАФЕЦИКА: Ја то само тако кажем. Не дај Боже! Али да знаш, сви смо веома, веома незадовољни твојим понашањем!

ОТАЦ: Ко то “ми”? Да чујем?

КАФЕЦИКА: *(Узима шољицу кафе, срче)*

А ти, као, не знаш ко?

ОТАЦ: Не знам, реци!

КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*

Сви! Сви смо тобом незадовољни! И пекар, који каже да код њега узимаш само две векне хлеба дневно, а никад никаква пецива, никакве колаче ни штрудле ниси тражио!

ОТАЦ: Па шта? Моја жена сама први погачице с чварцима, и кифлице с маком, па питу с вишњама...

КАФЕЦИКА: Мани се ти узалудних објашњавања! Неће ти то помоћи! Месар каже да је твоја потрошња меса скандалозно мала. Неки пут узмеш јунетину за супу, кременадле, шкембиће, цигерњачу и такве ситнице. А кад си купио бифтек, шунку или кулен? Или нешто тако деликатесно?

ОТАЦ: Па шта ће ми? Ја у свом дворишту имам кокошарник! Сам гајим живину, имам јаја и пилећег меса! Одгајим и понеку патку! Ујесен закољем свињу, у замрзивач оставим меса, па богами направим шунке и кобасице! Мени је тако лепше!

КАФЕЦИКА: *(Поново сркне кафу)*

Остави се ти твојих прича! Не батргај се, цабе трошиш снагу! Пиљар сведочи да код њега твоја жена пазари једном – двапут недељно! Па то је недопустиво, човече божји!

ОТАЦ: Али ја имам своју башту! И млади лук, и кромпир, и салату, ротквице, спанаћ, грашак, боранију. Имам све што ми треба!

- КАФЕЦИКА: Ама никога се не тиче шта ти имаш у башти! Али ти у продавници мораш да купиш оно што се од тебе очекује!
(*Трља вршак носа*)
Шта мислиш како би то изгледало кад бисмо сви почели да негујемо воће и поврће у својим двориштима! Па продавнице би пропале!
- ОТАЦ: Шта се то мене тиче! Моја је башта и у њој ћу сејати шта ми је воља!
- КАФЕЦИКА: Е то неће моћи?
- ОТАЦ: Е богами хоће!
- КАФЕЦИКА: Ја ти кажем да неће!
- ОТАЦ: А ја ти кажем да се носиш у три...
- КАФЕЦИКА: Молим?
- ОТАЦ: Не морам ни да довршим, је ли? Знаш ти и сама куд треба да се носиш!
- КАФЕЦИКА: Ово је скандал!
- ОТАЦ: Ово је моја кућа и марш напоље!
- МАЈКА: (*Узрујана улази у собу*)
Па шта је сад? Шта се дешава?
- КАФЕЦИКА: (*Оцу*)
Ти мене избацујеш напоље?!
- ОТАЦ: (*Преићећи ѝолази ѝрема њој и ѝрсѝом ѝоказује на враѝа*)
Марш!
- МАЈКА: Чула си! Марш напоље, наказо једна!
- КАФЕЦИКА: Упомоћ! Убиће ме!

ЗАМРАЧЕЊЕ

 II ЧИН

КАФЕЦИКА: Упомоћ! Убиће ме!

Враића се хиџиро оџварају, Командос уџада с оружјем на џоџовс.

КОМАНДОС: Стој! Да се нико није мрдноу!

ОТАЦ: Људи, шта је сад ово?

КОМАДОС: *(Држећи оружје на џоџовс)*
Питам вас: ста се овде догадза?

МАЈКА: *(Обраћа се Оцу)*
Ко је сад па овај?

ОТАЦ: Појма немам!

МАЈКА: Боже, ала му је лице флекаво!

КОМАНДОС: Тисина тамо! Да нико није писнуо!

КАФЕЦИКА: Ја ћутим! Ја се не буним, господине! Молим да се то има у виду!

МАЈКА: *(Обраћа се Комадосу)*
Ма шта ти хоћеш? Упадаш нам у кућу као какав лопов и још вичеш и наређујеш!

КОМАНДОС: Цут!

МАЈКА: Шта “цут”! Ти мени “цут” у мојој рођеној кући! Склањај ту пушчетину!
(Коракну одлучно с намером да дохваџи џружену цев)

КОМАНДОС: *(Повлачи се џри корака уназад)*
Стој, да се ниси макла! Пуцацу!

МАЈКА: Ма пуцај, бедо лоповска! Пуцај, ако смеш!

Наџрчава на Командоса који је кундаком удара у џџрбух, а онда и за враић.
Мајка џада у несвесџ.

КОМАНДОС: Тако, сад це бити мир!

ОТАЦ: *(Исџуџи неколико корака)*
Ма шта ми то уради са женом, мајку ти бандитску!

КОМАНДОС: Стој! Стој, пуцацу!

ОТАЦ: Ма јеси ли ти при себи, бедо војничка! Жену си ми ударио!

КОМАНДОС: Стој! Стани уза зид! Одмах! Инаце, пуцам!

КАФЕЦИКА: Ево, господине, ја сам већ стала уза зид!

ОТАЦ: Чекај да видим је ли ми жива жена! Можда си јој врат скрхао, сунце ти богово!

КОМАНДОС: Одступи! Бројим до три! Један, два...
(*Оштац се ѿвлачи до зида*)
три! Тако.

Син улази у собу.

СИН: Шта је ово? Каква је то галама?
(*Видевши Мајку на ѿоду, зграние се*)
Мајко, мајчице!
(*Поѿрчи ѿрема њој*)

КОМАНДОС: Стој! И за тебе вази! Уза зид!

СИН: (*Клече ѿред Мајке*)
Али то је моја мајка! Шта сте јој учинили? Је ли жива?

КОМАНДОС: Зива, зива, него ста! Уза зид! Неће бити милости ако не поступите по наредзењу! Уза зид!

СИН: (*Повлачи се ѿрема зиду*)
Ћале, шта се ово дешава?

ОТАЦ: Појма немам!

СИН: Па ко је овај разбојник?

КОМАНДОС: Не вредзај тамо! Инаце цу ти сасути рафал у трбух!

СИН: (*Оцу, ѿихо*)
Погледај што му је фаца флекава! Мора да има неко гљивично обољење!

ОТАЦ: Канда му је образ буђав!

СИН: (*Командосу*)
Добро хоћете ли нам коначно рећи ко сте ви и шта тражите у нашој кући?

КОМАНДОС: Језик за зубима! Да висе не цујем ни једну једину рец!

КАФЕЦИКА: Младићу, смирите се, забога! Зар не видите да господин мисли сасвим озбиљно!

КОМАНДОС: (*Вади мобилни ѿелефон и неког назива*)
Ало! Да, стигао сам на циљ! Овде је право осиње гнездо, али све их дрзим на нисану! Доцек је био крајње непријатељски! Наоружани појединци покусали су са пружањем активног отпора!

ОТАЦ: Лажеш, бандо буђава!

- КОМАНДОС: *(Оцу)*
 Стој, не мрдај! Стани уза зид!
(Поново говори у слушалицу)
 Ето, цули сте! Поново је покусано са активним отпором!
 Окружење је сасвим непријатељско и није лако контролисати ситуацију!
(Пауза)
 Свакако!
(Пауза)
 Наса порука бице сасвим јасна! Будите без бриге! Завршававам! Готово!
- СИН: И?
 Хоћете ли нам најзад објаснити шта се ово дешава?
- КОМАНДОС: Хоћу, са задовољством цу објаснити! Дакле, да знате: васе понашање се висе неце толерисати! Ово је последња опомена!
- СИН: Какво понашање? Шта с нама није у реду?
- КОМАНДОС: Знате ви добро! Уосталом, питајте свога оца! Он најбоље зна ста је све уцинио! Али да знате: готово је са толерисањем васе самовоље!
- СИН: Какве самовоље? У чему је ствар?
- КОМАНДОС: Доста висе! Не правите се луди! Ово вам је последња опомена и последња санса! И да знате: ми цемо се вратити! Сигурно цемо се вратити!
- СИН: Али зашто?
- КОМАНДОС: Тисина! А сад се сви окрените према зиду!
(Они се окрећу)
 Тако! Ти, дебели, гледај на сат! Хоћу да се три минута нико с места не помакне! Јасно?
- КАФЕЦИКА: Јасно!
- КОМАНДОС: *(Излази из собе, на вратиима довикује)*
 У реду поцни са одбројавањем!
- Неколико ѿренуџака влада ѿоџџуна ѿџџина.*
- СИН: Добро, ћале, ко је овај?
- ОТАЦ: Па кажем ти да појма немам! Никад га у животу нисам видео!
- КАФЕЦИКА: Тишина вас двојица!

- ОТАЦ: Ма шта ти галамиш, гњидо једна!
- КАФЕЦИКА: Без вређања, молим! Господин ми је наложио да бринем о вама!
- ОТАЦ: Нико ти није рекао да можеш да нас ућуткујеш! И зато гледај на сат и језик за зубима!
- КАФЕЦИКА: Добро, добро, само ти изигравај бунтовника! Обиће ти се то о главу!
- СИН: *(Осврће се)*
Бога му, ћале, кева се још не миче! Ја морам да погледам шта је с њом!
- КАФЕЦИКА: Не мрдај! Господин је рекао да не мрднете с места!
- СИН: Ма шта си се ти разгаламио?!
- ОТАЦ: Није “разгаламио”, сине мој! Треба “разгаламила”! Наш стражар је, зачудо женско!
- СИН: Ах, да! Заборавих ту тужну чињеницу!
- КАФЕЦИКА: Без коментара, молим!
- СИН: *(Оцу)*
Стварно сам остао без коментара! Тешко је утувити у главу да је ово чудо женског рода!
- КАФЕЦИКА: Моја полна припадност се вас ни мало не тиче!
- СИН: *(Сасвим се окреће од зида, али се не миче с месѝа)*
Па нормално да нас се не тиче! Зар има будала на свету које се то тиче?
- ОТАЦ: Богами, синко, нисам сигуран да је ико, икада, игде дирнуо у њену женственост!
- СИН: *(Одмахну руком)*
Женственост? Пих!
- КАФЕЦИКА: Само ви лајте! Запамтићу вам ја ово!
- СИН: *(Посмаѝра мајку)*
Мама! Чуеш ли ме?
- ОТАЦ: *(Пољледа у Сина, ѝа се и он сасвим окрене)*
Не миче се?
- СИН: Не.
- ОТАЦ: Онај дивљак ју је гадно опаучио!

- СИН: *(Креће љрема мајци)*
Ма ја морам да погледам шта је с њом!
- КАФЕЦИКА: Стој, не мичи се! Пријавићу те кад онај господин поново дође!
- СИН: *(Окреће се Кафецики)*
Еј, луда главо, морам да видим шта ми је с мамом!
- КАФЕЦИКА: Не дозвољавам! Мораш сачекати да истекне и трећи минут!
- СИН: Знаш шта, дебела? Носи се ти у три ...
(Одмахне руком и љође љрема мајци)
Ма нећу да поганим језик!
- КАФЕЦИКА: Побуна, значи побуна! Знала сам ја: сви сте ви дивљаци, обични дивљаци!
- СИН: *(Прилази мајци, клекне љоред ње, додирује јој лице и лагано љрсћима љрља слејоочнице)*
Мама, мамице! Пробуди се!
- ОТАЦ: *(Прилази)*
Дише ли?
- СИН: *(Подиже љлаву)*
Дише, жива је! Донеси воде у неком лончету!
- ОТАЦ: *(Окреће се љрема кухињским враћима)*
Убићу некога због овога! Хоћу, части ми!
- КАФЕЦИКА: Готово је, истекла су три минута!
- ОТАЦ: *(Излазећи)*
Умукни, наказо!
- КАФЕЦИКА: Добро, добро, само ти вређај!
(Трља вршак носа)
Подвући ћемо ми црту испод свега, па ће рачун показати колика су чија дуговања!
(Излазећи љрићрећии љрсћиом)
Видећемо се ми још!
- СИН: *(Дрмуса мајку)*
Мама, отвори очи, молим те!
- ОТАЦ: *(Донеси лонче)*
Ево воде, попрскај јој чело!

- СИН: *(Кваси јој слеѣоочнице)*
Мамице, разбуди се!
- ОТАЦ: *(Сѣоји изнад ѣлаве Мајци)*
Дише ли још?
- СИН: Дише, дише! Мама!
(Лаѣано је ѣљеска ѣо образхима, она оѣвара очи)
Ево, прогледала је! Мама, чујеш ли ме?
- МАЈКА: *(Наједном разбуђена, не види Оца)*
Шта вичеш, дете? Чујем те, наравно да те чујем!
- СИН: Како се осећаш?
- МАЈКА: Добро је, нешто ме само глава боли! Ту, у затиљку! А што питаш?
- СИН: Па, ето, онај те идиот ударио баш војнички!
- МАЈКА: Значи, опет ме је тукао! Вратићу му ја све то једнога дана!
Вратићу, па куд пукло да пукло!
- СИН: Ко ме ћеш да вратиш, мама?
- МАЈКА: Па њему, твом оцу! Занемоћаће он, пашће у постељу! А онда ће видети свога Бога!
- ОТАЦ: О чему ти причаш, луда главо?!
- МАЈКА: *(Окреће ѣлаву ѣрема њему, шек сад ѣа ѣримећује)*
Знаш ти добро о чему!
- ОТАЦ: Канда ти се мозак померио! Не знаш о чему говориш?
- МАЈКА: Знам, знам! А знаш и ти!
- СИН: Кево, није ти ћале ништа урадио! Него онај луди војник, сећаш га се?
- МАЈКА: Какав војник? Шта ми је урадио?
- ОТАЦ: Ударио те кундаком у трбух па за врат! Ето шта је урадио!
- Звоно на враѣима.*
- СИН: Ко је сад то?
- МАЈКА: Чекај да устанем! Ја ћу погледати!
- СИН: Лези ту и не мрадај! Ћале, дај да пренесемо маму у кухињу!
- Носе је у суседну ѣросѣорију, она се буни. Поѣом се враћају.*

- ОТАЦ: Иди ти, погледај ко је!
Син ошвара враиша, улази Сусед.
- СУСЕД: Добар дан, драге моје комшије!
- ОТАЦ: *(Прави се да га не види, говори за себе)*
Опет овај смрад!
- СУСЕД: Комшо мој драги, шта се то десило?
- ОТАЦ: *(Најзад га удосиоји њажње)*
А шта би требало да се деси?
- СУСЕД: Чујем да су били! Зар је већ почела истрага? Шта су хтели?
- ОТАЦ: Ма ко? О чему ти говориш?
- СУСЕД: Комшо мој драги, преда мном бар ништа не морате скривати!
- СИН: Ма ништа ми не скривамо!
- СУСЕД: Па, онда, реците! Поделите своју муку са мном! Можда вам могу помоћи!
- ОТАЦ: Нема ту никакве тајне! Проста ствар! Улетео нам у кућу некакав манијак, обучен у маскирну униформу, држао нас неко време на нишану, нешто викао и претио, а онда нестао као дим! Ето, то је све!
- СУСЕД: Неће бити да је све тако просто и наивно! Неће бити!
- ОТАЦ: Нема друге, мора да је тај тип утекао из луднице! Већ ће га ухватити и одвести тамо где му је место!
- СУСЕД: Неће бити, мој добри комшо! Други су то ветрови!
- ОТАЦ: Ма шта ти стално с тим ветровима, смраде један!
- СУСЕД: Шта се одмах љутите? Само покушавам да разумем шта се дешава! И хтео бих да вам помогнем!
- ОТАЦ: Немој, душе ти, немој ми помагати! Довољно је да ми не одмажеш, а помагати вала не мораш!
- СИН: Чекај, стари, полако! А зашто ви, комшо, кажете да неки нови ветрови дувају? Какви ветрови? На шта ви мислите?

СУСЕД: Не знам ни ја шта се то дешава! Сви слутимо да ће ускоро постати могуће и оно што је раније изгледало сасвим немогуће! Свет се мења! Другачије је него што је некад било! Осим тога...

СИН: Шта?

СУСЕД: Осим тога стално се прича о некаквој истрази!

СИН: О каквој истрази!

СУСЕД: Не знам.

СИН: Али какве то везе има с нама?

СУСЕД: Никад не знаш какве то везе може имати!

ОТАЦ: Ма проћи ће све то! Као што је и до сада пролазило!

СУСЕД: Проћи ће, знамо ми то! Али шта ће се с нама у том пролажењу десити, то је право питање, драги мој?

СИН: Па јесте! Може биди добро, а може и зло!

СУСЕД: Бојим се да добро не може бити! Само зло!

СИН: Не претерујте, комшија!

СУСЕД: Слушајте, младићу! Ми смо мали, ситни и немоћни! Нас нико ништа неће питати! Али ако нас неће питати, то не значи да нећемо бити одговорни за своју судбину! Зато памет у главу!

ОТАЦ: Ма којешта! Шта ми ко може?! Имам кућу и ово мало окућнице, имам свој посао, породицу, нешто ситне некретнине и то је све! Ко ме бих ја могао сметати?

СУСЕД: Никад се не зна чији сте трн у оку, драги мој комшија!

ОТАЦ: Све ће то проћи! Дуне ветар, подигне прашину, штошта се напраши, али све остане на свом месту!

СУСЕД: Неће тако бити! Друго је ово!

Зачује се звоно.

СУСЕД: Куку мени, шта ћу сад?

ОТАЦ: Шта си се, јадо, уплашио?

СУСЕД: Како шта? Па куд ћу сад да изађем? Опет ће ме ухватити!

Син ошћвара врашћа, улази Подстѝанар.

ПОДСТАНАР: Добар дан, комшије!

- СУСЕД: *(С видним олакшањем)*
Добар дан!
- ОТАЦ: Ја сам теби рекао да ми нисмо никакве комшије! И зато не изазивај јер ћеш лоше проћи!
- ПОДСТАНАР: А ви ми претите?
(Суседу)
Комшија, јесте ли чули да ми је претио?
- СУСЕД: Ништа ја нисам чуо! Ко вам је претио?
- ПОДСТАНАР: А тако значи! Правите се луди!
- СУСЕД: Којешта, зашто бих се ја правио луд!
- ОТАЦ: *(Подсјанару)*
Хајде, хајде, доста си трабуњао! Чисти се одавде!
- ПОДСТАНАР: *(Преићећи)*
Брзо ћемо ми видети ко ће се одавде очистити!
- ОТАЦ: *(Пође према њему преићећи)*
Ма губи ми се с очију, мајку ли ти љигаву! Згромићу те!
- ПОДСТАНАР: *(Бежи према врајцима свога сјана)*
Ево, ево га, опет ми прети!
- ОТАЦ: Марш, псето једно!
- Подсјанар излази, зајим провири на врајца.*
- ПОДСТАНАР: И да знаш, вратићу се ја брзо! Али ћемо мало другачије разговарати!
- ОТАЦ: Куш!
- Подсјанар хитро зајвара врајца.*
- СИН: Ђале, што га ти толико псујеш?
- ОТАЦ: Такве типове никада не можеш довољно напсовати!
- СИН: Ма и он је човек! И он има душу!
- ОТАЦ: Човек мода јесте, али душу засигурно нема! Десет година живи овде а не плаћа ни стан, ни грејање, ни струју, ни воду, баш ништа – то може само бездушан човек!
- СИН: *(Одлази у кухињу)*
Одох ја да припазим на маму!
- СУСЕД: Ма је ли могуће, комшо, да он баш ништа не плаћа? И то десет година?
- ОТАЦ: Могуће је! Него шта него могуће! А уз то неће ни да напусти стан који је окупирао!

СУСЕД: О Језус Марија, зар и тако нечега има?!

Звони ѝелефон.

ОТАЦ: *(Диже слушалицу)*

Ало! Да!

(Пауза)

Јесте ја сам! Ко? Аха, опет ти? Па шта хоћеш?

(Пауза)

О чему? О чему ми имамо да разговарамо?

(Пауза)

Ма окачи ти то мачку о реп! И немој да те више затекнем у близини моје куће јер ћу те живог одрати!

(Тресне слушалицу)

СУСЕД: Ал' сте ви, госпон комшија, преки и оштри! Ко вас је тако наљутио?

ОТАЦ: Замисли опет се јавља она беда од Кафеѝике! Ма само што ми је отишла из куће, а већ има неке нове предлоге, помиње неке преговоре и разговоре. Ја мислим да је свет начисто полудео!

СУСЕД: Комшо, не жури са закључцима! И не одбијајте преговоре! Поготово немојте љутити Кафеѝику!

ОТАЦ: Ма зашто да је не љутим? И она ми је нека сила!

СУСЕД: Богами и јесте! Колико сам успео да сазнам, од ње баш и долазе неки нови ветрови који сада дувају!

ОТАЦ: Ти само о тим ветровима!

СУСЕД: Кажем вам, не љутите Кафеѝику! Постала је моћна, јако моћна!

ОТАЦ: Ма ко? Она дебеле наказа? Немој да је ухватим, прикољем и претопим у чварке!

СУСЕД: Ха, ха, госпон комшо, ви сте баш неки шаљивѝија! Али немоје много претити, може вам се све то једном вратити! Прича се да ће она водити истрагу!

СИН: *(Улази)*

Ѓале, мама се сасвим придигла! Иди мало код ње, изгледа да хоће нешто да разговарате!

Оѝац излази.

СУСЕД: А шта је са вашом госпођом мајком, ако смем питати?

- СИН: Нешто није добро, па је прилегла! Него јесте ли видели ви овог нашег подстанара?
- СУСЕД: Да, чудна нека особа!
- СИН: Знате, ја сам покушао с њим да поразговарам. Али он вам је као јегуља не можете га ухватити, само склизне низ прсте!
- СУСЕД: Да, проблем је то!
- СИН: Необичан човек! Он, колико видим, живи веома лепо, прилично је богат, има добра кола, често излази, путује по свету, носи мобилни телефон. Прави пословни човек, а не плаћа нам стан, струју, грејање и воду! Чудно!

Телефон звони.

- СУСЕД: Богами чудно!
- СИН: *(Диже слушлицу)*
Ало! Да! Јесте!
(Пауза)
Слушајте, свака је помоћ добродошла! Ја се слажем, потпуно се слажем!
(Пауза)
Да, мислим да ни отац не би имао ништа против! Наравно, ако је ваша понуда добронамерна!
(Пауза)
Молим? Кажете, да не сумњам у то! Ако је тако, онда дођите да поразговарамо!
(Пауза)
У реду! Довићења!
- СУСЕД: А ко је, молићу фино, то био?
- СИН: Ма она дебела Кафеџика! Хоће опет нешто да разговарамо!
- СУСЕД: Е па ја, онда, идем! Имам нека посла!

Креће према излазу. Тада се зачује звоно на вратиима. Син отивара вратиа, улази Кафеџика са кожном торбом о рамену.

- СИН: Па откуд ви тако брзо? Одакле сте малопре звали?
- КАФЕЏИКА: Однекуда из далека. А ипак сасвим близу. Ми смо, младићу, и непојамно далеко и невероватно близу!
- СИН: Ко то ми?

- КАФЕЦИКА: *(Окреће се Суседу, ѝрља вршак носа)*
А ти опет овде?
- СУСЕД: *(Нервозно)*
Ах, ето, опет сам у пролазу! Али ви сте обавештени да ћу доћи. зар не? Ја, додуше, нисам добио дозволу, али...
- КАФЕЦИКА: Немој сад о томе!
- СУСЕД: *(Помирљиво)*
Па добро, ја ионако већ крећем!
- КАФЕЦИКА: Нека, нека, само ти остани! Требаћеш нам!
(Окреће се Сину)
А Отац ти није ту?
- СИН: Ту је, брине о мајци!
- КАФЕЦИКА: А Подстанар? Је ли он ту?
- СИН: Мислим да јесте! А зашто?
- КАФЕЦИКА: Зови Оца! Одмах!
(Син одлази до вратиа, оћивара их)
Оче, дођи овамо! Имамо госте!
- ОТАЦ: *(Улази, видевиши ѝошћу, видно се разјари)*
Сунце ти богово, шта сам ти ја рекао?! Е сад ћу ти шију заврнути!
- КАФЕЦИКА: Стој! Да се ниси макао!
(Оћиац засћане)
Ако мислиш да смо сами и да можеш да радиш шта ти падне напамет, вараш се! Нас осматрају, да не кажем баш да нас држе на нишану, па је боље да не правиш никакве глупости! Сваки сумњиви гест могао би по вас кобно завршити! Не шали се главом!
- ОТАЦ: *(Окреће се Сину)*
О чему ова гадура прича?
- СИН: Ђале, олади! Боље да у миру поразговарамо него да буде белаја!
- ОТАЦ: Ма о чему да поразговарамо? Каквог би то било белаја?
- КАФЕЦИКА: Не прави се луд! Има много тога о чему треба разговарати!
- ОТАЦ: *(Окреће се Сину)*
Опет ова! Ма ко је њу послао овамо?

- СИН: *(Тихо љовори Оцу)*
О томе и ја размишљаам ћале! Али морамо је пустити да говори, па ћемо нешто ваљда сазнати!
- ОТАЦ: *(Тихо)*
Ништа ми се ово не допада!
- СИН: *(Тихо)*
Ни мени!
- ОТАЦ: *(Тихо, али љуишиио)*
Ма разјурићу ја банду! И готово!
- СИН: *(Умирујући ља)*
Полако, смири се! Да чујемо шта хоће!
- КАФЕЦИКА: *(Суседу)*
А шта си се ти ућутао? Реци ми: је ли овде све тако лепо и идилично да се нема о чему разговарати?
- СУСЕД: Ма није, наравно да није! Много је овде проблема!
- СИН: *(Укључујући се у разљовор)*
Па добро, хоћете ли нам већ једном рећи који су то проблеми?
- КАФЕЦИКА: Све ви то и сами знате! Узми, на пример, само вашег јадног Подстанара!
- ОТАЦ: И? Шта је са тим бедником?
- КАФЕЦИКА: Ето, видите како ви о њему говорите! Он је за вас бедник!
- ОТАЦ: А шта је друго? Можда још никоговић, ништарија, нико и ништа, нула, уштва, лезилебовић, можда хуља, наказа, монструм, чудовиште, одљуд, манијак, можда пробисвет, суклата, говнара, јајара, сецикеса, лажовчина, трчилажа...? Хоћеш ли још да ређам?
- КАФЕЦИКА: Богами, ово су озбиљне ствари!
- ОТАЦ: Хоћеш још? Блудник, развратник, грешник, покварењак, неваљалац, нечовек и рашчовек, рђа, лупеж, бестија, вуцибатина, пропалица, личинар, ветрогоња, ветропир, аламуња, млатишума, протува, битанга, хохштаплер, варалица, смутљивац, безочник, подвалција, сплеткар... Све је он то! Хоћеш ли још?
- КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*
Не треба хвала, и ово је довољно. Проблем је много озбиљнији него што смо ми и претпостављали!

- СИН: И? Шта намеравате да учините?
- КАФЕЦИКА: Шта? Спровешћемо истрагу и решити проблем? И то одмах!
- СИН: Е баш лепо од вас! Мислите да ћете успети да га натерате на плаћање?
- КАФЕЦИКА: Свако ће платити оно што треба да плати!
- СИН: Како мислите свако? Па нема дужника осим њега!
- КАФЕЦИКА: *(Вади из џорбе свеску и оловку, обраћа се Суседу)*
Ти, узми перо у десницу руку, па записуј ову страшну муку!
Да се суди чија је кривица, па да злотвор црна буде лица!
- СИН: Мили Боже, чуда великога, ђе ја видех јунака доброга! Он ће право, по Богу да суди, да у спору останемо људи!
- ОТАЦ: Шта ви то булазните?
- СИН: Не булазимо, ћале, него се песнички надмећемо!
- ОТАЦ: *(Тихо, Сину)*
Немој ти да се здружујеш с том фуњаром! Не знаш ти шта она смера!
- КАФЕЦИКА: *(Суседу)*
Дакле, пиши: “Записник са истраге вођене поводом случаја вређења и малтретирања јадног Подстанара изложеног агресивном понашању својих комшија.”
- ОТАЦ: Чекај, стани! Шта то говориш?
- КАФЕЦИКА: Морам направити записник! И морамо описати предмет истраге!
- ОТАЦ: А предмет истраге је то што ону битангу малтретирају некакве комшије, је ли тако?
- КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*
Слушајте, таква пријава је нама званично упућена! Ми сада треба о свему да поразговарамо, да сачинимо записник, а надлежни ће на основу прикупљених доказа донети пресуду. То је све!

- ОТАЦ: Ама какво малтретирање Подстанара, какви бакрачи! Проблем је што он већ више од десет година не плаћа за то што живи под овим кровом! Ја га, брате, издржавам као да ми је син! И већ ми га је доста, прекипело ми је!
- КАФЕЦИКА: То што је теби прекипело, то у овом тренутку није предмет наше истраге! Такву пријаву нисмо добили!
- ОТАЦ: Па ево, ја вам подносим такву пријаву! Пријављујемо ону фуњару, оног гилиптера, оног криминалца да нам је засео на грбачу и да нам већ више од десет година сише крв! Он је, брате, авет и пијавица! И молим вас, ма шта молим захтева да нас ослободите ове беде или ћу му ја голим рукама пресудути!
- КАФЕЦИКА: Полако, без претњи!
- ОТАЦ: *(Демонстрајивно излази из собе)*
Шта полако?! Ја то више нећу да слушам! Имам паметнија посла!
- КАФЕЦИКА: Упозоравам вас да овакво понашање нећемо толерисати!
- СИН: Па добро, хоћемо ли најзад започети расправу о узроку овога спора! А узрок је што Подстанар не извршава своје финансијске обавезе!
- КАФЕЦИКА: Током истраге узећемо у обзир и такве тврдње. Али за сада разматрамо искључиво пријаву која нам је достављена!
- СИН: А ко вам је ту пријаву доставио?
- КАФЕЦИКА: То, уопште, није важно! Важно је утврдити чињенице.
- СИН: А коме подносите документацију? Ко су судије?
- КАФЕЦИКА: Чуће се!
- СИН: А против кога је пријава?
- КАФЕЦИКА: Против починилаца овог недела.
- СИН: Каквог недела?
- КАФЕЦИКА: Сазнаћете!
- СИН: А ко је осумњичен?
- КАФЕЦИКА: То ћемо тек утврдити.
- СИН: Не можете ви накнадно утврђивати ко је осумњичен.
- КАФЕЦИКА: Можемо.

СИН: Оптужницу можете подићи само ако постоји неко осумњичен, а ви у истражном поступку утврђујете је ли осумњичени крив или није. Можете оптужницу и проширити, и то је у реду. Али не можете започети истрагу без сумње у некога! Другачије не може!

КАФЕЦИКА: Е видећеш да може!

СИН: Па добро, јесмо ли ми осумњичени?

КАФЕЦИКА: Не знам ја! Ја само радим свој истражни посао!

СИН: Слушајте, па то је противно свакој правној логици! Тога нема у законима!

Ошѝац сње враћа у собу.

КАФЕЦИКА: Па шта? Нећемо се ми држати закона као пијан плота! Уосталом, наши правници ће на крају свему дати савршену форму, будите у то сигурни!

СИН: Не сумњам! Само како очекујете од нас да учествујемо у овој расправи, а да не знамо ни ко је тужилац, ни ко је осумњичен, ни ко је судија, ни ко је сведок?

КАФЕЦИКА: Мораћете! Хтели – не хтели, мораћете!

ОТАЦ: Ма ко ће морати, сунце ти калајисано! Немој да те задавим ко и оног гмизавца!

КАФЕЦИКА: *(Суседу, шѝихо)*
Ништа се не бој! Све је припремљено! А ти сваку његову претњу и псовку запиши од речи до речи!

СИН: Ђале, смири се! Пусти да на миру испитам о чему се овде ради!
(Обраћа се Кафецики)
Зашто би смо морали?

КАФЕЦИКА: Зато што вас нећемо пустити да изађете из куће док све то не обавимо!

ОТАЦ: Молим?! Е сад ћу је задавити! Смождићу је као гњилу крушку!

СИН: А ко нас то неће пустити?

КАФЕЦИКА: Војска, војска је свуда око нас. А од вас се очекује да сарађујете у складу са упутствима која добијате! Нема мрдања!

ОТАЦ: Каква војска, откуд војска! Шта ова наказа говори!

Прилази врајима, покушава да их оивори, али не може. Силоља се чује глас Командоса.

КОМАНДОС: Не покушавај! Нема излаза!

КАФЕЦИКА: *(Суседу)*
Бележиш ли ти ове увреде?

СУСЕД: Да, да, не брините!

ОТАЦ: *(Враћа се)*
Врата су закључана. Куда ћемо сад?

Прилази њрозору, оивара га, њамо зајиче исцерено лице Командоса са испуреном њуичаном цеву.

КОМАНДОС: Одбиј!

ОТАЦ: *(Брзо зајивара окно)*
Људи моји, шта је ово? Шта се то дешава?

КАФЕЦИКА: Ништа, ништа се не дешава! Само спроводимо истрагу!

ОТАЦ: Какву истрагу? Па зар смо ми лопови да нас хапсите, сунце вам жарко?!

КАФЕЦИКА: Ако не може другачије, мораће тако! Него да ми наставимо с радом! Записничару, позови жртву да да свој исказ!

Сусед излази.

ОТАЦ: Па нећеш, ваљда, тог гилиптера... Па зар он да...

СИН: *(Прилази Оцу)*
Гале, иди ти до кеве, види шта је с њом! Седи мало уз њу, молим те!

ОТАЦ: *(Невољно ѡрисѡјаје)*
Ама видиш ли ти шта ова ради? Какво је ово време настало!
(Излази)

СИН: *(Обраћа се Кафецики)*
Знате шта, хајде да неке ствари мало разјаснимо! Реците ми шта ви у ствари овом истрагом хоћете да постигнете? С каквим циљем радите све ово?

КАФЕЦИКА: С каквим циљем? Ми само желимо да се овде уведе ред!
Да престане насиље и да се поштују људска права! То је све!

Улазе Сусед и Подстѝанар.

СИН: Око тога нема никаквих проблема! И ја бих да се уведе ред и да се поштују људска права! Па хајде, онда, да сарађујемо! Зашто стално намећете разговор у коме се без икаквог разлога сукобљавамо?

КАФЕЦИКА: Па питај свог оца! Него да ми наставимо с радом! Записничару, реци жртви да приступи саслушању!

СУСЕД: Приступи!

ПОДСТАНАР: Приступио сам!

СУСЕД: Приступио је!

СИН: Оппростите, молим вас, зашто о Подстанару стално говорите као о жртви? Па он управо највише угрожава ред! Он крши људска права!

КАФЕЦИКА: О чему ви то говорите?

СИН: Говорим вам да је овај човек узурпирао туђу својину. Он њу користи и одбија да за то плаћа надокнаду. Овај човек угрожава право располагања приватном својином. То је основни узрок свих неспоразума.

КАФЕЦИКА: *(Суседу)*

Ништа још немојте бележити!

(Сину)

То што ви говорите тек треба да испитамо и размотримо. Предмет наше истраге у овом тренутку је нешто сасвим друго. Дакле, настављамо са радом! Молим жртву да леву руку стави преко груди, шаку на срце, а десну да савије и подигне увис!

(Показује)

Ево овако! Понављате за мном речи заклетве: “Кунем се да ћу говорити истину и само истину, тако ми Бог помогао!”

ПОДСТАНАР: *(Намешѝа руке, онда се ѝрене)*

Чекајте, полако! Зашто то да кажем?

КАФЕЦИКА: Такав је ред! То се увек говори пре сведочења!

СУСЕД: Да, да, такав је ред!

- ПОДСТАНАР: *(Сјушића руке, ѿвија се, ѿрља шаке)*
Али ја то... како да кажем... ја то... То се противи мојим најдубљим убеђењима!
- КАФЕЦИКА: *(Сјушића руке, ѿрља вршак носа)*
А је ли? Па нисам то знала! Да сте ми то рекли, могли смо да избегнемо формалности!
- СИН: Улажем приговор! Нека Подстанар објасни шта у заклетви има што се противи његовим убеђењима!
- КАФЕЦИКА: Приговор се одбија! А ви не ометајте вођење истраге! Ви нисте никакав адвокат и немате права да се уплићете у ово саслушање!
- СИН: У реду, хтео сам само да помогнем! Знате, свима ће бити веома чудно да је сведок оптужбе одбио да положи заклетву! И да сте ви то мирно прихватили!
- КАФЕЦИКА: Слушај, синко, немој ти о томе бринути! Ништа од овога неће ући у записник, а усмена твоја сведочења можеш окачити мачку о реп!
- СИН: Значи, тако?
- КАФЕЦИКА: Тако, драги мој! Али у знак мојих симпатија за тебе лично, учинићу ти: питаћу сведока зашто неће да се закуне! Дакле, реци ми шта је у заклетви противно вашим убеђењима?
- СУСЕД: Како сте рекли, госпон?
- КАФЕЦИКА: Ма не пиши ништа, рекла сам ти већ! А ви, невина жртво, одговорите!
- ПОДСТАНАР: Ја, како да кажем, не могу да се закунем јер... ја, наиме, не верујем у Бога!
- КАФЕЦИКА: Не верујете у Бога?
- ПОДСТАНАР: *(Говори одлучно, ѿрља шаке)*
Да, ја не верујем у Бога. Ја сам човек модерних схватања, имам добар посао, кола, лепу зараду. Имам и мобилни телефон! Не могу ја веровати у Бога!
- КАФЕЦИКА: Па јесте, не можете! А, уосталом, ко данас верује у Бога?
- ПОДСТАНАР: Ма, наравно, то је превазиђена ствар!

КАФЕЦИКА: Можда сте могли да кажете бар први део заклетве? И да не помињемо Бога! Шта мислите о томе?

ПОДСТАНАР: *(Повија се, одмахује рукама)*

Не, верујте, то се толико противи мојим уверењима, мом начину живота. Мислим, сав тај фолклор, то пренемагање! Ја то, једноставно, не могу!

СИН: Наравно да не може! Тешко је говорити истину!

КАФЕЦИКА: Не мешајте се тамо! Него да ми пређемо на ствар! Записничару, бележи! Дакле, реците нам жртво, да ли сте и како били малтретирани у овој кући?

ПОДСТАНАР: *(Повија се и џрља шаке)*

О, часни суде, то је дуга, дуга прича. Ја сам толико мучен и понижаван да сам хиљаду пута себи рекао да мени овде среће нема! Овде владају само насиље, бол и патња! И рекао сам: ако нам Бог не пошаље неки спас, ко зна одакле, из неке друге земље, с неке друге планете, ако с неба не дође спасење, нема живота овде, у овој кући!

СИН: Па што не одеш некуда?

КАФЕЦИКА: Тишина тамо! А ви, наставите! Реците нам како сте све били малтретирани?

ПОДСТАНАР: На разне начине, часни суде! Пре свега да кажем да је моје кретање било ограничавано бруталном применом силе. Кад год је требало да прођем кроз ову кућу, мени су пред носем затварана врата и претили су ми физичком ликвидацијом. Стога сам најчешће био приморан да користим задњи улаз у кућу и да заобилазним путем излазим на улицу.

СИН: *(Иронично)*
Страшно!

ПОДСТАНАР: Осим тога, они су се према мени понашали као да не живимо под истим кровом.

СИН: Чуј сад ово!

ПОДСТАНАР: Нико од мојих пословних пријатеља није могао овамо да дође. Никад ми, рецимо, нису дозволили да у овој соби и ја примам своје госте!

СИН: Види, бога ти, сјајна идеја!

ПОДСТАНАР: Не треба, ваљда ни напомињати да су ми забрањивали да користим телефон! О порукама ме нису обавештавали, кад неког назовем одмах вичу на мене и прекидају ми везу! Морао сам зато да набавим мобилни телефон, а ви знате колико то кошта, зар не?

СИН: Па шта хоћеш? Да ти и мобилни плаћамо?

ПОДСТАНАР: А замислите: никад баш никад ме нису позвали на недељни ручак! Живимо заједно већ петнаестак година, комшије смо, а не зову ме на ручак! Срамота!

СИН: Баш срамота! Како ти је тако нешто пало напамет!

ПОДСТАНАР: Озбиљан проблем је, часни суде, то што мени из стана нестају ствари. Ја их увече оставим на своје место, кад сутрадан нема их нигде. Једноставно, нестало! А после ту исту ствар нађем код мојих драгих комшија!

СИН: *(Изнервирано)*
Лажеш, лопове један! Наведи једну једину твоју ствар коју си нашао у нашем стану!

ПОДСТАНАР: *(Наједном се љућину)*
Часни суде, ја не могу да дајем изјаву под оваквим притисцима! Ја нећу да трим увреде!

СИН: Часни суде, ви имате посла са ординарним лажовом!

КАФЕЦИКА: Молим вас, смирите се! Пустите невину жртву да дâ своју изјаву! Наставите молим вас!

ПОДСТАНАР: Часни суде, све што сам поменуо представља, ипак ситан проблем. Знате, мени јесу претили ликвидацијом, али ја се не плашим! Ипак, признајем да сам се озбиљно уплашио кад су ми запретили да ће ми децу убити, а жену силовати!

СИН: Лажеш, гњидо!

КАФЕЦИКА: Не мешај се тамо! Записничару упиши ову интервенцију!

СИН: Али ово је чиста лаж! Он уопште нема ни жену ни децу!

ПОДСТАНАР: Ко нема? Ја? Ја имам три жене и осморо деце! Шта ти мислиш ко сам ја?

- СИН: Не знам ко си, али никакву жену и никакву децу ја овде нисам виђао. А поготово нико није претио да ће наудити некоме за кога ни не зна да постоји! Ти си обичан лажов!
- ПОДСТАНАР: Ето, часни суде, с њима се не може живети! Што год кажете, одмах вас назову лоповом и лажовом! Такав је то свет!
- СИН: Па што не одеш од нас? Што си се залепио као пијавица?
- КАФЕЦИКА: Мир, мир! Невина жртво, имате ли још шта да додате?
- ПОДСТАНАР: Ништа више часни суде, сем једне молбе, раздвојте нас, ако Бога знате! Нека они живе у свом стану, ја у своме, па да завлада мир! Да зазидамо ова врата, да мени пробијемо излаз на улицу и да се мирно разиђемо!
- СИН: Пази, бога му! Мудар си ти! Да одвојиш део туђе куће! Како не би!
- КАФЕЦИКА: Добро, невина жртво, захваљујем се на сарадњи! Реците ми хоће ли неко из ваше породице да да изјаву?
- ПОДСТАНАР: *(Нервозно)*
Не, не, не треба! Они могу само да понове оно што сам ја већ рекао!
- КАФЕЦИКА: Па ни то не би било лоше за ову истрагу. Нека приступи неко од њих!
- ПОДСТАНАР: Нажалост, не може нико!
- КАФЕЦИКА: А зашто?
- ПОДСТАНАР: Па, како да кажем, нису код куће. Изашли су! До продавнице. Треба нешто да купе!
- КАФЕЦИКА: Сачекаћемо их ми!
- ПОДСТАНАР: А неће се они скоро вратити. Знате, кад моја жене крене у куповину, она поведе сву децу, понесе довољно хране, воде и новца, па оде Бог зна где и остане по недељу – две дана! Преврће продавнице, бутике, робне куће, пијацу, цуња где год може! И свашта нађе! Чудо од жене!
- СИН: *(За себе)*
Чудо, нема шта! Само то чудо нико никада видео није?
- КАФЕЦИКА: Значи, не знате кад ће се она вратити?
- ПОДСТАНАР: Рекла је да ће се вратити брзо, али неће! Неће се она скоро вратити! Ко зна где је сада?

Улази Отац.

ОТАЦ: Сине, мами нешто није добро! Глава је боли и мучи је вртоглавица!

СИН: Ево, сад ћу ја! Него, реци ти мени, јеси ли ти знао да овај Подстанар има неку жену и дете?

ОТАЦ: *(С њезрењем)*
Он? Која би се јадница за њега везала?

СИН: Овај тврди да постоје не једна већ три такве јаднице! И буљук деце!

ОТАЦ: Нека их, вала, нек су живи и здрави!

СИН: А јеси ли икада видео те жене и ту децу?

ОТАЦ: Бога ми, никада!

СИН: А јеси ли ти претио Подстанару да ћеш му силовати жену и убити децу?

ОТАЦ: Јеси ли ти при себи? Шта трабуњаш?

СИН: Трбуњам оно што је овај лажов изјавио у истражном поступку!

ОТАЦ: Молим?

СИН: Да, да, ова гњида је изјавила да га ми прогањамо и малтретирамо! И да смо претили силовањем жена и убиством деце?

ОТАЦ: *(Гледа с неверицом)*
О сунце ти жарко!
(Креће њрема Подстанару)
Е сад ћу ти ја пресудити! Ни говно од тебе остати неће!

ПОДСТАНАР: Упомоћ! Убиће ме! Упомоћ!

КАФЕЦИКА: Стража, акција!

КОМАНДОС: *(Упада кроз прозор с оружјем на џојовс)*
Стој! Да се нико није мрднуо!

ЗАМРАЧЕЊЕ

III ЧИН

КОМАНДОС: Тисина! Сада ја говорим! Досао сам да вам саопстим да сте пропустили последњу прилику да сами разресите ситуацију! Насе стрпљење је сасвим исцрпљено!

СИН: Али у чему је проблем? И шта се, у ствари, од нас очекивало?

КОМАНДОС: Не прави се луд!

СИН: Шта хоћете? Разговори су тек започели! Истрага је у току, зар не?

КОМАНДОС: Тисина, казем! Ја овде говорим! Васа неспособност да разресите проблем је више него оцигледна! Ви немате права да заваравате цео свет лазним обецањима!

ОТАЦ: Каква обећања? Ко ме смо ми шта обећали? О чему ти, буђави, говориш?

КОМАНДОС: Момци, ви сте заробљени и ја вас на то више нећу упозоравати! Уколико неко хоће рец, нека дигне два прста! Уколико проговори без дизања руке, добице метак у цело! Јасно!

Сви ћуће.

КОМАНДОС: Питам – је ли јасно?

Син њодиже два ѣрсѣа.

КОМАДОС: Изволи!

СИН: Јасно је!

КОМАНДОС: Е тако! Видис како умете да будете добри! Само треба да осетите цврсту руку! Дакле, разумели сте наредзење: ми преузимамо ситуацију у своје руке!

Син њодиже два ѣрсѣа; Оѣац се неѣриметѣно ѣомиче ѣрема крѣденцу.

КОМАНДОС: Изволи!

СИН: Али зашто то чините? Истрага још није довршена!

КОМАНДОС: Истрагу цемо ми доврсити. Све се одвија недопустиво споро и алкаво! Ако цитав случај ми не преузмемо у своје руке, све ће пропасти! Насиље ће се наставити, сукоби интензивирати, крсење људских права продузити, рецју

завладаце потпуни терор и анархија! Само ефикасност насих формација представља гаранцију мира и поретка!

Отац се сасвим ђримакао креденцу, Син ђодиже два ђрсѓа.

КОМАНДОС: Изволи!

СИН: Имао бих један предлог!

КОМАНДОС: А то је?

Отац иза својих леђа лађано оѓвара фиоку.

СИН: Ја не знам које проблеме ви имате на уму...

КОМАНДОС: Знас ти, знас!

СИН: ... али ако мислите на проблеме са Подстанаром, ја вас питам: зашто нам у почетку не бисте помогли да се успостави међусобно поверење и да се прецизно именују све спорне ствари. Па да склопима некакав договор, а ви после брините о његовом спровођењу!

Отац нешѓо неѓримеѓно вади из фиоке и држи ѓо за леђима, Подсѓанар из своѓ уђла види шѓа се дешава, ѓа збуњено ѓледа час Оца час Командоса.

КОМАНДОС: Предлог се категорицки одбија!

СИН: Зашто

КОМАНДОС: Зато сто нам не одговара! У овој кући само ми цемо заводити ред. Нема разговора, нема преговора, нема дво-власца!

ПОДСТАНАР: *(Показује руком и виче)*
Госпон, пазите! Он има...

КОМАНДОС: *(Хиѓро уѓире у њеђа ѓушку)*
Језик за зубима! Ста сам ја наредио?

ПОДСТАНАР: Али он...

КОМАНДОС: Без коментара!

Отац уѓире ѓишиѓољ у Командоса.

ПОДСТАНАР: *(Разочарано)*
Сад је касно!

ОТАЦ: Руке у вис! Баци пушку!

КОМАНДОС: Ста, ти се усудзујес?

ОТАЦ: Баци пушку! Бројим до три!

ОТАЦ: Шта је, да се ниси утртао?
 СИН: Ма није реч о страху! Реч је о томе да нема никаквог смисла водити рат чији се исход унапред зна!
 ОТАЦ: Шта се зна?
 СИН: Зна се да ће нас слистити као муве!
 ОТАЦ: Па шта онда? Ми ћемо скупо продати своју кожу!
 СИН: Зашто бисмо било шта продавали? Зашто не покушамо да се договоримо?
 ОТАЦ: С оном будалом да се договориш? Пробај, јадан не био!
 СИН: Да пробам?
 ОТАЦ: Пробај! Ето преговарај, а ја ћу с мајком да припремим одбрану!
 СИН: Важи!

Син узима крџу са сџиолице, ѓрилази ѓрозору, оџвара ѓа, а онда дуџо маше белом кухињском крџом. Заџим се лаџано усџравља на ѓрозору.

СИН: Ехееј, војско! Чујете ли ме! Ехееј! Немојте да гинемо лудо! Дођите да се нагодимо!
 КОМАНДОС: *(Преко микрофона)*
 Ста је бандо? Хоцете нагодбу? Ево вам мојих услова!

Зачује се џуцања, а џоџом чџџав рафал. Син се баца џод ѓрозор.

МАЈКА: *(Уџрчава у собу)*
 Јој, шта је сад ово? Ко то пуца, за име Бога?
 ОТАЦ: Исти онај мајмун који те је клепио за врат!
 МАЈКА: Па шта хоће? Што пуца?
 ОТАЦ: Мани се празних разговора! Него да се ми спремимо за битку! Помози ми да креденац одгурам до врата

Гурају креденац џако да заџрече улазна враџа.

СИН: *(Виче кроз ѓрозор)*
 Не пуцајте, забога, погодићете некога!

КОМАНДОС: *(Преко микрофона)*
 То и хоћемо! Само промолите носеве!

СИН: Дајте да се договоримо, ако Бога знате!

КОМАНДОС: Хоцете ли договор? Предајте се, ето договора!

- ОТАЦ: Губиш време, синко! Дај да се забарикадирамо, па куд пукло да пукло!
- СИН: *(Оцу)*
Пући ће по нашим тиквама!
- ОТАЦ: Јачи су они, али ни ми нисмо без снаге!
- СИН: *(Зайвара џрозор)*
Они су сасвим полудели! Решили су да нас униште! Да га ти, ћале, ниси онако изненадио и војнички понизио, не би он сад био тако јаросан!
- ОТАЦ: Ти стално нешто комбинујеш! А ствари су прилично једноставне: он је решио да нас утуче у корену! То је све!
- МАКА: А зашто? Који му је ђаво?
- ОТАЦ: Само ђаво то зна!
- МАЈКА: Глава ми пуца, а они навалили да испалују рафале. Проклети били!
- ОТАЦ: Да видимо с каквим оружјем располажемо! Ево, ја имам пиштољ!
(Узима џушку са џода)
Ти жено, узми ову пушку!
(Даје јој)
Умеш ли да пуцаш?
- МАЈКА: Ма умем, како не бих умела?!
- ОТАЦ: А ти сине, нађи у кујни неку сатару, оклагију или бургију! Нећемо ми поклекнути пред разбојницима!
- СИН: У реду, ћале, борићемо се! Али да прво извидимо може ли се ишта постићи преговорима!
(Излази на задња враџа)
Сад ћу се вратити!
- ОТАЦ: Овај наш к'о да је неки лацман! Само би нешто преговарао и разговарао! Него, реци ти мени, колико ми имамо хране у резервама! Може ли се колико дана издржати под опсадом?
- МАЈКА: Има, Богами, доста резерве. Пун је замрзивач!
- ОТАЦ: Одлично! А је л' тебе још боли глава?
- МАЈКА: Боли, али издржаћу! Боли ме, и мути ми се пред очима, и љуља ми се тло под ногама! Е јесте оно нека бараба!

- ОТАЦ: Храбар неки момак: пребио жену кундаком!
- МАЈКА: Нема шта! Јунак без страха и мане!
- Улазе Син и Подстанар, очиљедно насјављају разговор.*
- СИН: Разумеш ли? То је у заједничком интересу!
- ПОДСТАНАР: Јесте, слажем се. Само да ли ће они на то пристати?
- СИН: Важно је да им ми покажемо шта хоћемо! А они ће, ваљда, схватити да је то једина шанса за мир!
- ПОДСТАНАР: Добро, али да се онда договоримо! Да се више не прави питање о мом стану!
- СИН: Чекај, полако, немој сад о томе! То ћемо расправити касније, кад се смири ситуација!
- ПОДСТАНАР: Немој касније, касније нећемо ништа расправити! Него сада да уговоримо: ваш стан вама, мој стан мени, па да се зна где је чије. Тако може!
- СИН: Тако неће моћи! Ти знаш да ту има много ствари које морамо тек да претресемо! Сада за тако нешто немамо времена! Ми, упркос нашим разликама, морамо показати жељу да проблем заједнички решавамо! То је за сада довољно! Више ни не може!
- ПОДСТАНАР: Мора, мора више! Заједничким наступом морамо показати да имамо формулу за решење наших проблема! Само тако можемо!
- СИН: Бојим се да тако неће моћи!
- ПОДСТАНАР: Па неће!
- СИН: Ако ти инсистираш...
- ПОДСТАНАР: Инсистирам!
- СИН: ... онда не вреди да било шта најављујемо. Него да још мало размислимо о свему, можда ће нам нешто касније пасти на памет!
- ПОДСТАНАР: *(Клима главом, полази према вратима)*
Добро да размислимо!
(Излази)
- ОТАЦ: Шта је? Овај и даље пева стару песму?
- СИН: Пева, не престаје!

ОТАЦ: Мајку ли му лоповску! Неће се тај смирити док га будак не закопа!

Син одлази до телефона и окреће неке бројеве.

СИН: Ало, комшија! Јесте, ја сам.
(Пауза)
Чекајте човече, немојте прекидати везу! Само нешто да вас питам.
(Пауза)
Али ко вам је то наредио?
(Крајња пауза)
Командос!
(Пауза)
Ма шта кажете? Користиће ваше двориште за нападе на нас?
(Пауза)
Па добро, шта ви ту можете? Разумемо ми вас
(Пауза)
Ма немојте плакати, комшија
(Пауза)
Наравно! Хвала вам лепо! Довиђења!

ОТАЦ: Ма нема, сине, ништа од тога! Него да утврдимо одбрану! На сву срећу имам доста пиштољске муниције. Жено, ти знаш да напуниш пиштољ?

МАЈКА: *(Заузела је њоложај код прозора, ња осматра)*
Знам. Него колико видим, они су нас опколили са свих страна!

СИН: *(Оклевајући)*
Слушај, ћале, да се договоримо са оном гњидом, па да му дамо једну собу! Нека га, нека остане, видиш ли да му не можемо ништа! Са свима се он нешто договорио, са свима има неке мутне споразуме! Да му дамо собу, али да не дамо цео стан!

ОТАЦ: Јеси ли ти нормалан? Ти своју дедовину крчмиш као да си је стекао за коцкарским столом!

СИН: Ћале, ако нећеш да изгубимо једну собу, изгубићемо све!

ОТАЦ: Нећу ништа да изгубимо! То је наше и наше ће остати!

СИН: Ћале, не лудуј! Видиш ли да је све против нас?

ОТАЦ: Ако треба да погинем, погинућу! Али се предати нећу!

- СИН: И? Хоћеш ли тиме сачувати дедовину?
ОТАЦ: Ја им се жив нећу дати у руке!
Чује се ѿоново рафаљна ѿуцњава.
КОМАНДОС: *(Преко микрофона)*
Ово вам је одговор на васу кукавицку понуду! Једино прихватамо васу предају! Цули сте: од вас оцекујемо да се предате!
- СИН: Ђале, чуо си га! Дај да спасавамо што се спасти може!
ОТАЦ: Ја се не предајем!
СИН: *(Одлучно)*
Слушај, ја одох до оне гњиде! Хоћу да чујем какав је његов последњи предлог!
- Излази из собе.*
ОТАЦ: Е моја жено, дошло нам је време умрети!
МАЈКА: Ако је дошло, бар да умремо часно!
ОТАЦ: Ко ће то приметити? Ко ће то опевати? Нико ни за шта не хаје!
МАЈКА: А шта би ти? Да ти се аплаудира за славну смрт?
ОТАЦ: Не лупетај жено!
СИН: *(Улази у собу)*
Овога нема у стану!
ОТАЦ: Па где је?
СИН: Немам појма. Изгледа да је некуда отишао!
ОТАЦ: *(Трџне се)*
Одлично! Јеси ли закључао врата? Јеси ли затворио све прозоре?
СИН: Јесам.
ОТАЦ: Некако сам сигурнији кад њега нема!
МАЈКА: Од њега можеш само добити нож у леђа!
ОТАЦ: *(Трља руке)*
Изврсно! Неће се гњиди више вратити, ја ти кажем!
МАЈКА: Е вала не жалим ни да погинем, само кад сам и тај дан дочекала да њега нема у кући, а ми му не дамо да се врати!
Е баш ми је мерак!
ИТАЦ: Онда, жено, бранимо нашу кућу?

МАЈКА: Бранимо, него шта!
ОТАЦ: Целу?
МАЈКА: Целу, мили мој! Целу!
КОМАНДОС: *(Ме҃афоном)*
Ехеј, ви тамо! Бандо!
ОТАЦ: Шта хоће ова јајара?
СИН: Нешто нас зову! Можда ипак хоће преговоре!
(Прилази њрозору, оївара ҃а и виче)
Шта хоћете?
КОМАНДОС: Добио сам васу поруку! И разумео је!
СИН: Какву поруку?
КОМАНДОС: Само да знате вас злочин це бити казњен! Сурово казњен!
СИН: Какав злочин?
КОМАНДОС: Ако сте мислили да це сви ти људи пострадати од глади и зедзи, преварили сте се!
СИН: Какви људи? О чему ви говорите!
КОМАНДОС: Све смо их сместили како треба! Имаце пристојан местај док се не врате својој куци! И док вас не стигне заслужена казна!
СИН: О каквих људима говорите?
КОМАНДОС: Правис се луд, је ли? Е па добицес ти своје! Момци, паљба!
Чује се њлоїун, фијукање куришума.
СИН: *(Оцу и Мајци)*
Лезите! Ови су потпуно полудели! О каквим људима говорите?
ОТАЦ: Појма немам!

- СИН: Ништа ми овде није јасно! Треба да испаштамо некакву кривицу, а нико није у стању да нам објасни у чему је та кривица!
- ОТАЦ: Крив си, сине мој, што си жив!
- СИН: Нема друге, дошла су последња времена!
- ОТАЦ: Последња времена, али не за све! Само за нас!
- СИН: Али зашто? Зашто?
- Звони телефон, Син пузи до апарата, подиже слушалицу.*
- ОТАЦ: Ко је то сад?
- СИН: Ало!
(Крајка пауза)
Да ја сам.
(Пауза)
А то сте ви? Е баш ми је драго што се јављате! Волео бих да, пре свега, поразговарамо!
(Пауза)
А шта смо то ми направили?
(Пауза)
Ма наравно да не знам! Како бих знао!
(Пауза)
Знам само да помињу неке људе, али ко су они и шта су учинили појма немам!
(Пауза)
У реду, слажем се, то заиста није за телефонске разговоре!
Ево, дођите до нас! Наравно, ако вас војници пусте!
(Пауза)
У реду, чекамо вас!
- ОТАЦ: Ко је то?
- СИН: Кафеџика! И она помиње неке људе. Али ја ништа нисам разумео.
- ОТАЦ: Какви људи, сунце им богово?
- СИН: Сад ће она доћи. Ваљда ће нам све објаснити?
- МАЈКА: Зар опет та наказа од жене!
- СИН: Само ти, мама, мируј и не мешај се! Пустите мене да разговарам! Можда ћемо се још некако извући?!
- ОТАЦ: Ух, ти си ми нека сила!

СИН: Нисам ја никаква сила! Једино што удем мирно да саслушам саговорника и да о проблему размислим и с његове тачке гледишта!

ОТАЦ: Мани се тих твојих тачака и гледишта! Видим ја да си ти спреман да крчмиш своју дедовину!

СИН: Ђале, не причај глупости!

Звоно на вратиима.

КАФЕЦИКА: *(Чује се љас с оне стѝране вратиа)*
Отварајте!

СИН: *(Прилази вратиима, довикује)*
Полако, останите ту где сте! Доћи ћу сад по вас!
(Излази на друѝа вратиа)

ОТАЦ: Жено, овај мали ми је сумњив!

НАЈКА: Боже, шта причаш! Твоја крв, а ти сумњаш?!

ОТАЦ: Много нешто воли да сарађује с непријатељима, много!

МАЈКА: Неискусно дете! Не зна он какав смрад уме да буде човек!

ОТАЦ: А ти знаш?

МАЈКА: Како не бих знала? Цео век проведох с тобом!

ОТАЦ: Умеш да уједеш, нема шта!

МАЈКА: Шта мислиш, како сам преживела све ове године?

Улазе Кафеѝика и Син.

ОТАЦ: Ја жено одох у кухињу. Не могу ову кафеѝијску наказу очима да видим!

МАЈКА: Идем и ја!

Излазе.

КАФЕЦИКА: *(Трља вршак носа)*
Не, не то је апсолутно несхватљиво! Толики свет истерати на улицу, лишити га крова над главом, топле постеље, хлеба и воде – то је ужасан, ужасан злочин!

СИН: Али хоћете ли ми већ једном рећи: кога смо то ми истерали?

КАФЕЦИКА: Како кога? Шта се правих невешт? Толике жене и толика деца, а ти се питаш кога сте истерали?

СИН: Ко су, молим вас, ти људи?

- КАФЕЦИКА: Знаш ти боље од мене ко су ти људи? То је цела породица несретног вашег комшије!
- СИН: Суседова жена и деца? Па што бисмо их ми терали из њихове куће?
- КАФЕЦИКА: Немој сад опет почињати ту причу! Чињеница је да толико света сада чами на улици! Чињеница је да сте их ви избацили!
- СИН: Али како ћемо их ми избацити? Па и сами знате да нисмо ни мрднули из своје куће?
- КАФЕЦИКА: Опет се ти правиш луд! Што бисте и мрдали из ове куће кад је делите са својим комшијом?
- СИН: Чекајте, па ви не мислите на Суседа већ на Подстанара? На њега мислите?
- КАФЕЦИКА: Па наравно. Знаш ти добро на кога ја мислим!
- СИН: Па што не кажете?! Јесте, истина је да је он напустио кућу, али није било никакве присиле!
- КАФЕЦИКА: То ти причај неком другом! Прогнаници сведоче сасвим другачије!
- СИН: Чекајте, колико је то укупно људи?
- КАФЕЦИКА: Најмање двадесетак!
- СИН: *(Дрекне)*
Двадесетак особа? Па, извините, а где су они до сада живели?
- КАФЕЦИКА: Како где? Па овде, у својој кући!
- СИН: *(Одлучно)*
Ви стално заборављате да нико, па ни ти фантомски људи немају овде своју кућу! Мој отац је једини власник ове куће и о томе има уредне тапије! Нико никакве друге папире не може имати!
- КАФЕЦИКА: Маните се ви папира и тапија! Људи су важни, људи од крви и меса!
- СИН: Слажем се, али ви морате јасно и гласно рећи да су све претензије на нашу кућу сасвим неосноване! То је обично разбојништво!
- КАФЕЦИКА: Нећеш ми, ваљда, рећи да је тих двадесетак немоћних и јадних бића обична измишљотина?

- СИН: Они сигурно нису измишљотина ако сте их видели својим очима. Али је тврдња да су они истерани из ове куће чиста измишљотина!
- КАФЕЦИКА: Па ти си невероватан! Сад ћеш тврдити да они нису ни живели у овој кући!
- СИН: Наравно да нису!
- КАФЕЦИКА: Ха-ха-ха, па ти си геније! Да чујем шта ћеш сад рећи! Баш сам знатижељна!
- СИН: Разлог чисто логички: Подстанар на располагању има једнособан стан! Ако мислите да двадесетак људи може да се смести у једнособан стан, онда би они морали да живе као рибље јато!
- КАФЕЦИКА: Нећу ја да улазим у то како они живе! То је њихова ствар!
- СИН: Разлог емпиријски, први: Ако двадесетак људи живи заједно са нама под истим кровом, ми бисмо свакако морали приметити те људе! Ваљда бисмо их срели кад крену у шетњу или кад неко понесе ђубре до контејнера! Не могу они остати неприметни!
- КАФЕЦИКА: Ни нису неприметни!
- СИН: Наведите ми, молим вас, једну једину особу која је те људе видела у овој кући!
- КАФЕЦИКА: Хоћете неког сведока? Ништа лакше од тога. Имаћете их!
- СИН: Да их видим!
- КАФЕЦИКА: Видећете их, не брини! Лако ћемо ми њих наћи!
- СИН: Идемо даље! Разлог емпиријски, други: Ако двадесетак људи живи заједно са нама под истим кровом, ми бисмо свакако морали приметити неке трагове њиховог постојања! Уочили бисмо да Подстанар носи пет – шест векни хлеба, видели бисмо да дечје мајице и гаћице висе на ужету за сушење веша!
- КАФЕЦИКА: Слушам те и чудим се! О каквим то тривијалностима и бедастоћама ти говориш!
- СИН: Говорим о фантомима! И нудим проверу! Пођимо у стан који користи наш Подстанар, па ако нађемо икакве доказе о постојању тако велике породице, ја ћу повући све што сам рекао!
- КАФЕЦИКА: И шта би та провера доказала?

СИН: Доказала би да овде не живи тих двадесетак људи о којима говорите!

КАФЕЏИКА: Знаш шта? Све је то глупо да глупље не може бити! Али нека ти буде! Да видимо тај стан!

Излазе из собе. Одмах њојом зачује се њуцава, а у собу уљрчавају Отац и Мајка. Кроз њрозор, заједно са разбијеним сџаклом, улеће комад циљле око које је увијена некаква харџија. Отац с револвером њрилази њрозору и неколико њуџа њуца. Мајка узима циљлу, скида харџију и чџија оно шџио је на њој најисано. Паљба уљихњује.

МАЈКА: Матори, чуј ово!

ОТАЦ: Шта је? Нешто нам поручују!

МАЈКА: *(Чџија)*
ЇБандо разбојничка! Предајте се, ако вам је живот мио! Ви сте окорели зликовци који знате само за насиље, страх и трепет!"

ОТАЦ: Пази, мајку му!

МАЈКА: ЇАли ми вас не мрзимо! Само хоћемо да вас научимо цивилизованом животу у љубави и слози. Али то није могуће уколико ви пружате отпор нашим часним намерама. Предајте се и постаните људи! Слушајте нас да би од вас најзад нешто било! Ако нећете живи и покорни у свеопшту љубав и слогу, ми ћемо вас мртве томе привести! Бирајте, дакле, док још можете! Живот или смрт, одлучите сами!"

ОТАЦ: *(Прилази Мајци)*
Чекај, они не пишу ништа о томе да хоће да уђу у нашу кућу! О томе не пишу!

МАЈКА: Па то се, ваљда подразумева!

ОТАЦ: И не пишу да у нашој рођеној кући хоће да раде шта им падне напамет!

МАЈКА: Ни о томе не пишу!

ОТАЦ: Па каква је разлика између смрти и живота под туђом чизмом?

МАЈКА: Што се мене тиче, нема разлике!

ОТАЦ: Ја то исто кажем!

МАЈКА: Слажемо се, дакле.

(Трџне се)

Али да знаш! Ја никада, никада нећу заборавити да сам цео живот провела под твојом чизмом!

ОТАЦ: Ух, жено! Каква су ти то поређења? Па нисам ја туђинац!

МАКА: А у чему је разлика?

ОТАЦ: Како у чему? Туђе је туђе, а твоје је твоје!

(Прилази њрозору)

Него иди види да ли је проврела вода за кафу!

(Осматра)

Неће нас они више нападати. Не смеју јајаре!

Мајка излази. Отац љледа неко време кроз њрозор. Затим и он одлази у кухињу. Исиовреме улазе Кафеџика и Син.

КАФЕЏИКА: *(Разговара мобилним џелефоном)*

Али, кажем вам, престаните с пуцњавом! Знате да сам званично дошла у мировну мисију!

(Пауза)

Не знам, тешко је то рећи! Преговори су врло тврди, али надам се да ће они схватити да немају избора.

(Пауза)

Да, да, свакако. У реду. Довиђења.

(Ставља мобилни џелефон у џеџ)

СИН: Да наставимо! Дакле, ја не налазим никакве доказе да су ти људи икада овде боравили!

КАФЕЏИКА: У реду, нема доказа да они јесу били у том стану. Али то не доказује непобитно да они тамо нису били. Можда су, једноставно, брижљиво сакрили све доказе свога боравка!

СИН: Али зашто би они скривали те доказе, па...

КАФЕЏИКА: Нећу више о томе да разговарам! Ти људи су несумљиве избеглице, они кажу да су избегли одавде, из ове куће, и то је онда тако! Нема више разговора јесте – није, може – не може! Шлус!

СИН: У том случају ви сваку лаж можете прогласити истинитом чињеницом!

- КАФЕЦИКА: Можемо, па шта? Доста више наглабања! Будимо конкретнији: ја сам овде дошла да ви признате све своје грешке и да потпишете предају. Немамо времена за празне приче!
- СИН: Али шта ће вама наша предаја? Каква вам је корист од тога?
- КАФЕЦИКА: Ни о томе нећу да расправљам! Једноставно, поступите како вам је речено!
- СИН: Тако, дакле!
- КАФЕЦИКА: Тако и никако друкчије!
- СИН: Е па, у том случају, морате разговарати са мојим Оцем. Он је домаћин у овој кући.
- КАФЕЦИКА: Са оним маторим идиотом? Шалиш се?
- СИН: Не шалим се! Ја не могу ништа да одлучим! Он је најстарији у нашој кући.
- КАФЕЦИКА: Какве везе има ко је најстарији? Зашто ти њега уопште слушаш?
- СИН: Он је мој отац! Још увек жив и при свести, он води рачуна о нашој породици! Ту улогу је преузео од свог оца. Такав је ред!
- КАФЕЦИКА: Ма о чему ти говориш? Какав то бедни конзервативац из тебе проговара?
- СИН: Реда мора да буде! Мора се знати ко је ко!
- КАФЕЦИКА: Слушај, младићу, шта ћу ти рећи! Ти си оно што одлучиш да будеш! Оно што сам натовариш на своја плећа! Макни Оца у страну и преузми бригу о свим пословима! Тако ћеш постати најстарији члан породице!
- СИН: Како мислите да макнем Оца у страну?
- КАФЕЦИКА: Лепо, учини оно што мораш! Стрпај га у кућни притвор, прогласи га лудим и смести у санаторијум, дај му лекове који ће изменити његову свест! Учини што год хоћеш! Можеш га и убити, нико ти неће замерити!
- СИН: Да га убијем? Како то, за име Бога?

КАФЕЦИКА: Како? Питаш како? Па можеш га загушити јастуком на спавању! Можеш му дати ињекцију отрова! Можеш додатица у храни изазвати срчани удар! Можеш испалити метак у срце или пререзати жилу кукавицу! Можеш пустити плин у његову спаваћу собу! Можеш то учинити на безброј начина! Уосталом, ти си паметан и окретан момак! Не сумњам да би и сам открио шта треба, само кад би одлучио да то стварно урадиш!

СИН: Ви мислите да треба да убијем свога оца?

КАФЕЦИКА: Ништа ја не мислим! Ја ти само кажем шта можеш да учиниш! Твоје је да одабереш!

СИН: А јесте ли ви убили свога оца? Јесте ли икога, икада, својом руком убили?

КАФЕЦИКА: Каква су то питања? Шта ти, мали, умишљаш?

СИН: Зашто мени саветујете да учиним оно што сами не бисте учинили?

КАФЕЦИКА: Откуд ти знаш да не бих?

СИН: А зар бисте?

КАФЕЦИКА: Еј, мали, далеко си ти одлутао! Нико од тебе ништа не тражи! Ништа не мораш да учиниш! Али питај сопствену савест да ли је то уздржавање од акције оно што истински желиш?

СИН: *(Хваџа се за чело, као да џрџи џешку џлавобољу)*
Немојте више, молим вас! Оставите ме! Жељан сам тишине!

КАФЕЦИКА: Само се ти вади на главобољу! Остави Оца нек одлучује о свему, па ћеш видети шта ће вас снаћи!

СИН: А шта ће нас то снаћи?

КАФЕЦИКА: Не знаш?

СИН: Не знам!

КАФЕЦИКА: Ни не слутиш'

СИН: Не слутим!

КАФЕЦИКА: Ваша ће кућа бити сравњена са земљом! Овде ће нићи трава! Бурјан, чкаљ и драча!

- СИН: Значи или да починим злочин и пристанем напредују или да непокорени изгинемо на свом кућном прагу и да нас прогута мрак?
- КАФЕЦИКА: Не бих ја то тако рекао! Можете да бирате између живота и смрти! То је ваш избо: живот или смрт! Сарадња или пропаст – то је све!
- СИН: Можете ли ми оставити времена да размислим?
- КАФЕЦИКА: Ако ми одмах не одговориш, бојим се да ће за који минут бити касно. Тако је то, мој синко!
- СИН: Морам да разговарам са Мајком и Оцем! Морамо заједно да одлучимо!
- КАФЕЦИКА: *(Вади мобилни телефон, притиска бројчаник)*
У реду, само ви већајте! Ја више немам времена! Ало! Да, ја сам! Преговори су управо завршени!
(Пауза)
Бојим се да овде нема ни разума ни храбрости! Нема се са ким договарати!
(Пауза)
У реду, ја излазим! Крећем према задњем излазу! Наредите вашим да не пуцају!
(Пауза)
А тако значи! Договорено! Здравом!
(Прекида везу, окреће се Сину)
Е па збогом, младићу!
(Одлази до врати, окреће се)
А жао ми те је! Али шта ја ту могу!
(Излази)

Мукла тишина. Син нервозно шета собом. Изненада се осласи рафал. Отац и Мајка ушрчавају у собу.

- МАЈКА: Зликовци баш не одустају!
- ОТАЦ: Заузмите положаје! Жено, пуцај само у крајњој нужди! Ја ћу их пиштољем зауставити!
- МАЈКА: У реду, командире!
- ОТАЦ: *(Пружа Сину нож)*
А ти, сине, узми ово сечиво! Укључи се уколико почнемо борбу прса у прса! Јасно?

Син немо узима нож, загледај у изражину.

- ОТАЦ: *(Гласније)*
Питам је ли јасно?
- СИН: *(Благо се њене)*
Не вичи! Што си се разгаламио?
- ОТАЦ: А што си се ти покуњио? Главу горе! Испрашићемо ми банду!
- СИН: Ђале, не причај којешта!
- ОТАЦ: Шта је? Колебаш се, двоумиш? Зар ти је она наказа сасвим памет помутила?
- МАЈКА: Хајде, сине, пробуди се! Не клони духом!
- СИН: Али ви не схватате! Они су одлучни да нас потпуно истребе! Они не презају да униште све ово за шта смо ми спремни живот да дамо! Они једва чекају да се ми жртвујемо за ову нашу сиротињу која нама значи све, а њима ништа! Све ово они без по муке могу да сравне са земљом!
- ОТАЦ: Не кукумавчи! Не шири дефетизам! Учинили би они то да се не плаше властитих жртава! Немају они куражи да се погледамо очи у очи!
- СИН: Нема то везе! Уништиће нас!
- ОТАЦ: Не бој се! Неће смети да ударе на нас! Мало нам прете, пуцају и галаме, али ударити прса у прса – то не смеју!
- СИН: Свеједно, наћи ће начина да нас сасвим униште!
- Поново се чује рафал.*
- КОМАНДОС: *(Мегафоном)*
Хеј, бандо! Предајте се! Немате санси да се извучете!
- ОТАЦ: *(Виче кроз њрозор)*
Дођи по нас, буђава војничино!
- КОМАНДОС: Е па, ево ме! Долазим!
(Чује се минобацачка њаљба, ња фијук њројекѡила, њоѡом екѡлозија)
Је ли ти доста? Хоцеш ли ме јос?

- ОТАЦ: *(Изазовно)*
Хоћу, хоћу, гњидо! Ево ти мало и од мене!
(Исиљаје неколико мейака)
- КОМАНДОС: Момци, спремни?! Пали!
(Поново се зачује њаљба и фијук њројекџила)
Хахаха! Рокај! Распамети!
(Снажна екџлозија)
- ОТАЦ: Слабо ти је то, мајковићу. Можеш ли ти боље? Или су ти солдати бедни к'о и ти?
- КОМАНДОС: Ево, бандо! Стизе провијант! Најесцете се прасине и малтера! Пали!
(Палба, фијук њројекџила)
Биће и репете! Не зуре!
- Снажна екџлозија луља зидове, Син њузи до сџола и завлачи се исџод њеџа.*
- ОТАЦ: Курвини синови, што се не покажете?! Ударите прса у прса ако смете!
- КОМАНДОС: Цекај, не зуре! Не умањуј нам задовољство!
- МАЈКА: *(Мужу)*
Ђубрад, па они у овоме уживају!
- КОМАНДОС: Ехееј, бандо! Гледај мало двористе! Види кокосињац!
- ОТАЦ: Жено, пази да не ударе отуда!
- Мајка извирује кроз њрозор, чује се њаљба, ња фијук њројекџила.*
- МАЈКА: Држи се, сад ће да љуљне!
- Зачује се екџлозија у близини куће, заџим силно кокодакање.*
- МАЈКА: *(Извирује кроз њрозор)*
Мајку им лоповску, уништише кокошињац!
- КОМАНДОС: Ста би, бандо! Па где вам је кокосињац! Каква је то русевина тамо?
- ОТАЦ: Јајара једна, поби толике кокошке!
- КОМАНДОС: Бандо, нема висе кокошињаца! Нема кокосака, нема јаја! Готово је!
- МАЈКА: *(Мужу)*
Нема везе! Саградићемо ми нови кокошњац! И кокошке ћемо запатити!

Палба, фијук ѓројекџила.

ОТАЦ: Лези!

Снажна екџилозија, зидови се љуљају.

КОМАНДОС: Ста има ново, бандо? Па зар то висе нема спајза! Ама где је неџтао спајз?

ОТАЦ: Ова фукара униџтила оставу!

КОМАНДОС: Гле, гле, ала лете сунке и кобасице! Хахаха! Где вам је пекмез, побогу? Ко је то расуо брасно? Ста радите тамо, јесте ли пијани? Сто униџтавате своје складисте?

ОТАЦ: Јајаро, кукавице! Дођи, ако смеш, да се нас двојица потучемо!

КОМАНДОС: Полако, не зурџ! Боље размисли хоџес ли сутра имати ста да једес?!

ОТАЦ: Серем ти се на тактику!

КОМАДОС: Не виџи тамо! Сад управо бирам нове циљеве за насу акџију! Мозес и ти да бирас: хоџес ли кухињу или терасу?

МАЈКА: *(Мужу)*

Па неће ваља кухињу? Уџини неџто, ако Бога знаџ! Тамо нам је фриџидер, џтедњаџ, заврзџвач! Тамо је сервис за ручавање!

(Палба, фијук ѓројекџила)

Како ћемо женџти сина ако нам униџте сервис?

(Снажана екџилозија, руџи се чџијав зид ѓрема кухињи)

КОМАНДОС: Ехеџ, бандо! Је ли вам лепо? Хоџете ли ме јос?

Оџаџ сеџи оборене џлаве. Мајка очајно џледа час у рушевине час у сџџруџа. Син се извлади из скровиџија, ѓрилади џелефону, окреће бројџаниџ.

СИН: Ало, ја сам!

(Пауза)

Овде је пакао! Све ће сруџити! Овде ниџта неће остати!

(Пауза)

Да, да, због тога зовем! Ево, ја прихватам! Прихватам све ваше услове!

- ОТАЦ: *(Подиже џлаву, разочаран и без снаџе)*
Е знао сам да ћеш нас једном издати! Знао сам! Увек те уједу уста која си из руке хранио!
- МАЈКА: *(Помирљиво)*
Не љути се, матори! Нек се бар наше дете спасе! И нек сачува ово мало куће!
- СИН: Да, да само немојте више рушити кућу, ако Бога знате!
Оставите нешто да се може живети!
(Пауза)
Како?
(Пауза)
Не разумем! Како нећете примирје? Али зашто?
(Пауза, за џо време чује се џаљба, џа фијук џројекџила)
Како закаснио? Због чега закаснио?
(Фијук џројекџила)
Па не можете...

Снажна екџлозија, завлада џоџџуни мрак. Мајка џали свећу.

- СИН: *(Након крајње џаузе, у мраку, џокушава да насџави раз-
џовор)*
Ало, ало! Да ли ме чујете?
(Пауза)
Ало!
(Родиџељима)
Везе су прекинуте!
- КОМАНДОС: *(Меџафоном)*
Ехеј, бандо! Како вам се допада без струје и телефона?
Хоцете ли ме јос?
- СИН: *(Виче кроз џрозор)*
Престаните, ако Бога знате! Зашто све ово уништавате?
- КОМАНДОС: Питам, хоцете ли ме јос?
- СИН: Престаните, молим Вас!
- ОТАЦ: *(Сажалјиво, нежно)*
Не понижавај се, сине мој! Не понижавај!
- КОМАНДОС: Не цујем вас несто! Ево ме опет! Дрзи гаце!

Екџлозија у близини куће.

ОТАЦ: Шта је сад ово? Није граната!
 КОМАНДОС: Бандо, је ли то експлозија у гасној станици? Ста цете сад?
 Гас се сири свуда по куци!
 СИН: Мајко, оче, изгледа да су пустили гас у кућу!
 МАЈКА: Ево га, осети се мирис!
 СИН: Бежимо одавде! За неколико тренутака претворићемо се у
 праву гасну бомбу! Хајде, устајте!
 ОТАЦ: Не, Бога ми, ја остајем! Не идем из своје куће!
 СИН: Али, побогу, спасавајмо живе главе!
 ОТАЦ: Сине мој, дођи да се поздравимо! Збогом! И да знаш:
 остављам ти у аманет да подигнеш нову кућу! Већу и
 лепшу!

Грле се и љубе.

МАЈКА: *(Грли Сина, љовори наричући)*
 О моје једино! Чувај се, срећо! Чувај се, па приповедај шта
 је овде било!

ОТАЦ: Хајде, крећи! Брзо, нема времена за разговоре!

Син излази.

КОМАНДОС: Бандо, ево ме! Сад цу вас разресити свих мука!
(Палба, фијук ѣројекѣила)
 Евооооо мее!

Снажна експлозија руши преостале кулисе. Док се прашина и дим слежу, јавља се пригушена светлост и, у светлости ѣишина која завлада, зачује се зујање мухе, испочетка тихо, а онда све гласније. Син, који је изашао из собе, поново се јављује на сцени: он, у појединој ѣишини, лагано лећи и, обасјан белим зрацима, ѣење се све више, док испод њега остaje пригушена вишебојна светлост. Преко разгласа се чује његов тих, али моћни глас који, праћен зујањем мухе, рецидује.

ГЛАС: Има ли те, Боже? Има ли ичега изван моје коже, изван трбуха и руха понад којих зуји, серине сеје њено величанство – Муха? Има ли ичега што стубочке стоји, што усправне кичме минуте и векове броји, а снежних се висина на боји? Има ли те, Боже? Питам се, врео, док јади се множе, а измеђ чекића и наковња ужарене мисли се гложе. Где сам? И да ли ми и где има? Ноћу ме осваја ледена плима, а дању пржи сунчана, тигањ, паклена клима! Ни тамо ни овамо, ни земљи ни небу, а ништа ме више не

приближи Твоме светом хлебу! Гледам: по телу трошном
столује краљица – Муха! На глави јој невидљива круна
суха, а по лицу ми пљује, у оку се коти мати свију буха!
Решета ме празнина слепа и глуха! Опрости због очаја
плаха, због гордости гневне и црнога страха! Опрости што
никуд из ове коже! Има ли те, има ли, мој Боже?

Светло се лагано пригушује.

КОМАНДОС: *(Појављује се на вратима позоришне сале)*
Стој! Да се нико није мрдно!

ЗАМРАЧЕЊЕ